

A koreai konfliktus nagyhatalmi összefüggései

Jelige:

AGW 945

Dolgozat lezárva:

2013. november 8.

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. Fontosabb események.....	6
III. Az Egyesült Államok politikája és érdekei	10
IV. Kína politikája és érdekei.....	22
V. A Koreai-félsziget egyesítése, lehetséges következményei	33
VI. Konklúzió.....	37

I. Bevezetés

2013. február 12. – Az Egyesült Államok Földtani Kutatóintézete (United States Geological Survey) 4,9-es erősségű földrengést észlelt Észak-Korea területén, Sungjibaegam városától 24 km-re kelet- északkeletre, Phenjantól 379 km-re északkeletre, melyet később 5,1-esre módosítottak.¹ Észak-Korea még aznap bejelentette, hogy végrehajtotta harmadik sikeres kísérleti atomrobbantását.² A kísérletet heves nemzetközi tiltakozások kísérték, még Kína részéről is,³ aki gyakorlatilag Phenjan egyetlen szövetségese.⁴

Ez az esemény egy újabb fejezete volt annak a konfliktusnak, amit Észak-Korea a nemzetközi közösséggel szemben, a saját atomfegyverei fejlesztése miatt vív. Észak-Korea semmibe vette az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) határozatait,⁵ melyek megtiltják nukleáris fegyver fejlesztését, és melyeket a BT egyhangúan fogadott el, tehát Kína is. Mivel a nukleáris tömegpusztító fegyverek borzalmas pusztítást képesek véghez vinni, (gondoljunk a két, a második világháborúban szerencsétlenül járt japán városra, Hiroshimára és Nagaszakira⁶) az érintett szereplők, elsősorban Dél-Korea, Japán és az Amerikai Egyesült Államok, de az egész nemzetközi közösség számára hatalmas veszélyt jelentenek Phenjan nukleáris kísérletei.

¹M5.1 - 24km ENE of Sungjibaegam, North Korea (BETA) 2013-02-12 02:57:51 UTC. United States Geological Survey. 2013. február 12. Forrás: <http://comcat.cr.usgs.gov/earthquakes/eventpage/usc000f5t0#summary> Letöltés ideje: 2013. április 21.,

Jethro Mullen: Tough U.N. action vowed after North Korean nuclear test. CNN. 2013. február 12. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/02/11/world/asia/north-korea-seismic-disturbance> Letöltés ideje: 2013. április 21.

² Justin McCurry and Tania Branigan: North Korea stages nuclear test in defiance of bans. The Guardian. 2013. február 12. Forrás: <http://www.guardian.co.uk/world/2013/feb/12/north-korea-nuclear-test-earthquake> Letöltés ideje: 2013. április 21.,

North Korea confirms successful nuclear test – video. The Guardian. 2013. február 12. <http://www.guardian.co.uk/world/video/2013/feb/12/north-korea-nuclear-test-video> Letöltés ideje: 2013. április 21.

³ David Chance and Jack Kim: North Korean nuclear test draws anger, including from China. Reuters. 2013. február 12. Forrás: <http://www.reuters.com/article/2013/02/12/us-korea-north-idUSBRE91B04820130212> Letöltés ideje: 2013. április 21.

⁴ Firebug or matchmaker? In: The Economist 2013/16. szám. 2013. április 13. Forrás: <http://www.economist.com/news/asia/21576131-what-north-korea-means-relations-between-america-and-china-firebug-or-matchmaker> Letöltés ideje: 2013. április 30.

⁵ Alexandra Schmitt: UN Security Council Resolutions on North Korea. Arms Control Association. Forrás: <http://www.armscontrol.org/factsheets/UN-Security-Council-Resolutions-on-North-Korea> Letöltés ideje: 2013. április 24.

⁶ BBC ON THIS DAY: 1945: US drops atomic bomb on Hiroshima. BBC. Forrás: http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/august/6/newsid_3602000/3602189.stm, Letöltés ideje: 2013. április 24.

Továbbá: BBC ON THIS DAY: 1945: Atom Bomb hits Nagasaki BBC. Forrás: http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/august/9/newsid_3580000/3580143.stm Letöltés ideje: 2013. április 24.

De vajon hogyan látja ezt a másik érintett nagyhatalom, Kína? Kína, noha megszavazta az ENSZ BT határozatait,⁷ mégis Észak-Korea szövetségeseiként tarthatjuk számon.⁸

Oroszország, mely ugyan nagyhatalom, és határos is Észak-Koreával, elemzésétől több ok miatt tartózkodom. Az egyik ok a változók redukálása: habár mind a három nagyhatalom fontos szerepet tölt be a konfliktusban, mindegyikük beható, és arányos elemzése ebben a 35-40 oldalnyi terjedelemben, amit az elemzésem határának szabtam, nehezen valósulhatna meg. A másik ok, hogy az elemzésemben az érintett nagyhatalmak közül csak az Egyesült Államok és Kína közötti érdekellentétet, és a különböző érdekek összeegyeztetésének a problematikáját kívántam megvilágítani.

Ebben az Esszében a két nagyhatalom, név szerint az Egyesült Államok és Kína Észak-Koreával, különösen az általa tanúsított nukleáris fenyegetéssel kapcsolatos érdekeit, céljait, és a célok elérésére tett lépéseit fogom megvizsgálni. Mind a kettő atomhatalom, emellett vétőjoggal rendelkezik az ENSZ BT-ben, Dél-Korea és Japán mögött ott áll az Egyesült Államok, Észak-Koreát pedig Kína támogatja. Tehát a két nagyhatalom jóváhagyása nélkül egyoldalú lépéseket a kisebb aktorok csak óvatosan tehetnek. Természetesen a három kisebb szereplő, Észak- és Dél-Korea, illetve Japán is fontos szerepet játszik a regionális konfliktusban, (mert ez a konfliktus nem korlátozódik csak a Koreai-félszigetre) így az elemzésemben őket sem fogom elhanyagolni, de a két nagyhatalom szemszögéből nézve fogom őket vizsgálni.

Elemzésemben a Koreai-félsziget konfliktusának „bipoláris modelljét” építem fel, melyet kibővítek egy regionális konfliktussá azzal, hogy Japánt is beemelem az elemzésbe. Ebben a bipoláris modellben „két tömb” áll szemben egymással: az egyiket Egyesült Államok, Dél-Korea és Japán, a másikat Kína és Észak-Korea alkotja.⁹

Figyelemreméltó tény, hogy az ENSZ BT határozatai, „habár jogilag kötelező erejűek, az államoknak tilos katonai erőt felhasználni a határozatokban foglalt köteleességek betartatására.”¹⁰ Vagyis nem támadhatja meg egyik állam sem Észak-Koreát, ha a határozatban foglalt kötelezettségeinek nem tesz eleget. Így viszont a határozatokat nagyon

⁷ Lásd: 5. lj.

⁸ Lásd: 4. lj.

⁹ Japán azért került bele az elemzésbe, mert így jobban kiéleződik Kína és az Egyesült Államok közvetett szembenállása (erről később), de nem szükséges olyan mély elemzést készíteni róla, mint amelyet Oroszország igényelne, mivel az elemzésemben a nagyhatalmakra fókuszálok, és Japán nem az.

¹⁰ Lásd: 5. lj. ...”While legally binding, states are prohibited from using force to carry out the obligations of the resolutions.” ...

nehéz betartatni. Vajon miért állt érdekében az ENSZ BT-nek, különösen az állandó tagoknak (akiket vétótagoknak is neveznek, de nem ez a hivatalos kifejezés) három olyan határozat elfogadása, aminek betartatására nem adták meg maguknak a jogot?

Az elemzésemben a következő kérdéseket vizsgálom meg (a fent említett ENSZ BT határozatokra vonatkozó kérdés mellett): Hogyan viszonyul a két említett nagyhatalom Észak-Korea nukleáris fenyegetéséhez? Hogyan viszonyul a két nagyhatalom a regionális konfliktushoz? Mik a két nagyhatalom stratégiai érdekei, céljai? Hogyan, milyen lépésekkel mozdítják elő ezeknek az érdekeknek az érvényesülését, a célok megvalósulását? Érdekükben áll-e a Koreai-félsziget egyesítése?

A hipotézis, ami köré a kutatásomat építem, a következő: A két nagyhatalom szerteágazó, sőt ellentétes érdekekkel rendelkezik, melyek összeegyeztetése meglehetősen nehéz, és az érdekek összeegyeztetésének hiánya gátolja a konfliktus megoldását.

Az elmélet, ami a kutatásom módszertani keretét adja, a következő két feltételezésben, tételmondatban foglalható össze, melyek a következők. 1.: A nemzetközi rendszer legfontosabb szereplői a nagyhatalmak. 2.: Az államokat egységes (unitárius) szereplőknek tekintem.¹¹

Először bemutatom a Koreai-félsziget konfliktusának fontosabb időrendi pontjait, különös tekintettel a harmadik nukleáris kísérletet követő fontosabb eseményekre napjainkig. Ezután külön-külön megvizsgálom a két nagyhatalom, az Egyesült Államok és Kína konfliktushoz fűződő érdekeit, céljait, és az alkalmazott politikát, annak a konkrét lépéseit, és ezeknek a cél eléréséhez viszonyított hatékonyságát. Ezt követően megvizsgálom a Koreai-félsziget egyesítésének problematikáját, az érintett szereplők érdekeit, és a lehetséges következményeket. Az Esszé végén összefoglalom kutatásaim eredményét.

Az elemzésem elkészítésekor, a hipotézisem tesztelésekor a szakajtó cikkeire, és a különböző kutatóintézetek adataira fogok támaszkodni.

¹¹ Ez a két tételmondat a nemzetközi kapcsolatok neorealizmus-elméletében található meg. Erről bővebben: Kenneth N. Waltz: Theory of International Politics. Addyson-Wesley Publishing Company Inc. 1979.

II. Fontosabb események

Az alábbiakban bemutatom a fontosabb eseményeket, kiemelve Észak- és Dél-Korea közötti konfliktust, röviden Észak-Korea nukleáris és ballisztikus fegyver fejlesztését, és az azokat követő szankciókat. A harmadik nukleáris kísérletet követő fontosabb események napjainkig történő bemutatása a következő fejezet tárgya lesz. Ezeket azért tartom fontosnak bemutatni, mert a konfliktus, mely napjainkban Észak-Korea és a nemzetközi közösség, így a két érintett nagyhatalom között zajlik, egy hosszú folyamat állomása, az előzmények ismerete nélkül pedig nehezen értelmezhető.

1945-ben, a II. világháború végére Korea felszabadult a japán megszállás alól. A győztes nagyhatalmak megállapodtak abban, hogy az országot a 38. szélességi fok mentén két megszállási zónává alakítják: az északi rész szovjet, így kommunista befolyás alá került, a déli pedig amerikai befolyás alá. Az északi államalakulatot Koreai Népi Demokratikus Köztársaságnak, a délit Koreai Demokratikus Köztársaságnak nevezik. Észak-Korea vezetője, Kim Ir Szen, 1950-ben megpróbálta egyesíteni Észak-, és Dél-Koreát, de az 1953-ig tartó háború nem hozott eredményt: mind a mai napig a 38. szélességi fok választja el Észak-Koreát Dél-től. A két ország között a mai napig nincs béke, az 1953-ban Panmindzsonban megkötött fegyverszüneti egyezmény rendezte a háborút.¹² Dél-Koreát az USA, Észak-Koreát Kína (hivatalosan kínai „önkéntesek”) segítette, ezért ellenséges Phenjan az USA-val szemben, és ezért Kína a legfőbb szövetségese. Az Egyesült Államok napjainkig tart fenn katonai bázisokat Dél-Korea területén.¹³

A két állam viszonya a fegyverszünet óta fagyos. Észak-Korea többször is provokálta Dél-Koreát, hogy háborút indítson. Terrortámadások követték egymást, de a háború nem tört ki.¹⁴

Most rátérek Észak-Korea hagyományos (értsd: nem nukleáris) ballisztikus rakéta fejlesztésére. Észak-Korea rakéta fejlesztése a szovjet Scud rakétákon alapszik, melyekből az

¹² Az adatokat lásd: Tarján M. Tamás: 1953. július 27. | A panmindzsoni fegyverszünettel véget ér a koreai háború. Rubicon. Forrás:

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1953_julius_27_a_panmindzsoni_fegyverszunettel_veget_er_a_koreai_haboru/ Letöltés ideje: 2013. május 3.

Rövid koreai történelem. 2012. május 6. September in Seoul, Wordpress Forrás: <http://septemberinseoul.wordpress.com/2012/05/06/rovid-koreai-tortenelem/> Letöltés ideje: 2013. május 3.

¹³ Crisis Guide: The Korean Peninsula. Chapter VII: Historical Background. Council on Foreign Relations. Forrás: <http://www.cfr.org/north-korea/crisis-guide-korean-peninsula/p11954> Letöltés ideje: 2013. április 26.

Military bases in South Korea. Militarybases.com Forrás: <http://militarybases.com/overseas/south-korea/> Letöltés ideje: 2013. szeptember 14.

¹⁴ Uo. Crisis Guide: The Korean Peninsula.. Historical Background. Itt a terrortámadások kronológiája látható.

első szállítmányt 1976-ban kapta Egyiptomtól. 1984-ben készítette el az első saját Scud rakétáját, a „Hwasong-5”-öt, melyet a „Hwasong-6” követett. Az előbbi 300, az utóbbi 500 km-es távolságra tud repülni, ezek elsősorban Dél-Koreát fenyegetik. Ezután a „Nodong” következett, mely becslések szerint 1000 km-es hatótávolsággal rendelkezik, így Japánt is elérheti. Phenjan 1998-ban tesztelte a „Taepodong-1” („Paektusan-1”), kétfokozatú rakétát, mely 2200 km-re is elrepülhet. 2006-ban, 2009-ben, és 2012 áprilisában tesztelték a „Taepodong-2”-t, sikertelenül. A kétfokozatú Taepodong-2 5-6000 km-re is elrepülhet, így elérheti Alaszkát. 2012. december 12.-én a háromfokozatú „Unha-3” („Taepodong-2”) rakéta pályára állított egy műholdat: 10000km-es hatótávolságával az Egyesült Államok nagy részét elérheti.¹⁵

A továbbiakban Észak-Korea békés és hadicélú nukleáris programjának fontosabb állomásait fogom tárgyalni.¹⁶ Észak-Korea az 1950-es években kezdte el a nukleáris programját. Ehhez a Szovjetunió adott segítséget: 1959-ben a két állam megegyezett a Jongbjon (Yongbyon) Nukleáris Kutatóintézet felállításáról, melyhez a 2 megawattos (MW) atomreaktort a szovjetek adták. Az épület az 1960-as években készült el, és Észak-Korea itt képezte ki az atomtudósait. Észak-Korea hadicélú nukleáris programját jórészt egyedül végezte, mert az atomtitkot sem a szovjetek, sem a kínaiak nem adták át. 1977-ben Észak-Korea aláírt egy egyezményt a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel (International Atomic Energy Agency, IAEA), melyben bejegyezték, hogy az IAEA felügyeli a Jongbjon reaktort. A 80-as években Phenjan elkészített egy 5 MW teljesítményű reaktort Jongbjonban, és elkezdett a bomba robbantását elindító kioldó mechanizmuson dolgozni.

1985-ben Phenjan csatlakozott az Atomsorompó egyezményhez (Non-proliferation Treaty), mely megtiltja atomfegyverek átadását atomfegyverrel nem rendelkező országoknak. Ez megnyugtatta a világot. De 1993-ban Észak-Korea megmutatta, milyen fontos számára az atomprogram: kitiltotta területéről az IAEA munkatársait, és bejelentette, hogy kilép az Atomsorompó-egyezményből. A helyzetet Jimmy Carter volt elnök oldotta meg: az 1994-ben

¹⁵ Az adatokat lásd: North Korea's missile program. BBC. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17399847> Letöltés ideje: 2013. április 26.

CNS Experts Available for Comment on North Korea's Rocket Launch. James Martin Center for Nonproliferation Studies. Forrás: http://cns.miis.edu/stories/121212_north_korea_rocket_launch.htm Letöltés ideje: 2013. április 26.

CNS special report on North Korea's ballistic missile capabilities. James Martin Center for Nonproliferation Studies. 2006. március 22. Forrás: <http://cns.miis.edu/stories/pdfs/060321.pdf> Letöltés ideje: 2013. május 3.

Lásd: 1. és 2. és 3. melléklet

¹⁶ Az adatokat lásd: North Korea Country Profile Nuclear. Nuclear Threat Initiative. 2013. február. Forrás: <http://www.nti.org/country-profiles/north-korea/nuclear/> Letöltés ideje: 2013. április 23.

Kim Ir Szennel kötött egyezményben az USA vállalta, hogy két reaktort épít Észak-Koreának, továbbá fűtő olajat is ad az első reaktor indulásáig 2003-ra,¹⁷ cserébe Észak-Korea nem lép ki az Atomsorompó egyezményből, és visszahívja az IAEA munkatársait, emellett egyes reaktorokat leállít. Kim Ir Szen nem sokkal ezután, még 1994-ben elhunyt, utódja Kim Dzsong Il lett.¹⁸

2002-ben kiderült, hogy Észak-Korea titokban dúsított urániumot állít elő: a 20%-nál nagyobb dúsítottságú uránium a békés felhasználáshoz túl sok,¹⁹ nyilvánvalóvá vált, hogy Észak-Korea az 1994-es egyezményt csak álcaként használta hadicélú nukleáris programjának zavartalan működéséhez. Az USA válaszul leállította az olajszállítmányokat, mire Phenjan elküldte az IAEA munkatársait, és kilépett az Atomsorompó egyezményből.

2003 áprilisában, Pekingben tárgyalások kezdődtek Egyesült Államok, Észak-Korea és Kína, között, melyeknek célja volt elérni, hogy Észak-Korea leállítsa hadi célú nukleáris programját. A tárgyalások végül nem a fent felsorolt három fél, hanem, bevonva Dél-Koreát, Japánt, és Oroszországot, összesen hat fél részvételével valósultak meg, ezért hívja a szakirodalom ezt a tárgyalási sorozatot hat résztvevős tárgyalásoknak (Six Party Talks). A tárgyalások első fordulója 2003 augusztusában volt, a második 2004 februárjában, a harmadik 2004 júniusában. A negyedik forduló végén, 2005. szeptember 19-én a hat résztvevő fél aláírta az Elvek Nyilatkozatát (Statement of Principles). Phenjan vállalta, hogy visszatér az Atomsorompó egyezménybe, visszaengedi az IAEA munkatársait, és leállítja a nukleáris programját, ennek fejében az Egyesült Államok nem helyez el nukleáris fegyvereket Dél-Koreában. De Észak-Korea nem függesztette fel a nukleáris programját.

2006. október 9-én Észak-Korea végrehajtotta első nukleáris kísérleti robbantását. Az eseményt a nemzetközi közösség súlyosan elítélte, és az ENSZ BT 1718-as határozatával megtiltotta Észak-Koreának a nukleáris fegyverek további fejlesztését, és szankciókat vetett ki Phenjanra.²⁰

¹⁷ Lásd: 16. lj. The 1994 Crisis and the Agreed Framework

¹⁸ Lásd: 13. lj. Historical Background.

¹⁹ Lásd: 16. lj. 2001 to 2003: Collapse of the Agreed Framework and Withdrawal from the NPT, Highly Enriched Uranium (HEU). Nuclear Threat Initiative. Forrás: <http://www.nti.org/glossary/#highly-enriched-uranium-heu> Letöltés ideje: 2013. szeptember 24.
Enriched Uranium. Nuclear Threat Initiative. Forrás: <http://www.nti.org/glossary/#enriched-uranium> . Letöltés ideje: 2013. szeptember 24.,

Uo.: (Enriched Uranium) ... „Nuclear power plant fuel typically uses uranium enriched to 3 to 5 percent U-235, material that is not sufficiently enriched to be used for nuclear weapons.” ...

²⁰ Lásd: 5. lj.

Ezután a hat tárgyaló fél 2007 februárjában elfogadta az Initial Actions for the Implementation of the Joint Statement-et, mely kötelezte a feleket a 2005. szeptember 19-én elfogadott Elvek Nyilatkozatának (Statement of Principles) betartására. Észak-Korea belegyezte, hogy leállítja a Jongbjon reaktort, és le is állította. Az Egyesült Államok és a többi négy fél cserébe olajat szállított Phenjannak,²¹ és 2008. október 11-én levette a terroristák listájáról Észak-Koreát.²²

Észak-Korea azonban 2009. május 25-én végrehajtotta a második atomkísérletét. A BT 1874-es határozatával válaszolt: követelte az 1718-as határozat betartását, és újabb szankciókat vetett ki Phenjanra.²³ 2011. december 17-én Kim Dzsong Il meghalt, utódja fia Kim Dzsong Un lett.²⁴

Kim Dzsong Un pártfőtitkárrá válásakor remények fogalmazódtak meg, hogy máshogy fogja irányítani Észak-Koreát, és nyitást fog kezdeményezni a világgal. Ezt a következő fejezetben, az Egyesült Államok érdekeinek elemzésénél bővebben kifejtem.

De Észak-Korea ezután sem tartotta be a BT határozataiban foglaltakat: 2013. február 12-én végrehajtotta a harmadik kísérleti atomrobbantását. A BT a 2094-es határozatával válaszolt: követelte az 1718-as és az 1874-es határozatok betartását, és újabb szankciókat vetett ki Phenjanra.²⁵

Tehát a BT szankciók, és a hat résztvevős tárgyalások sem akadályozzák meg. Észak-Koreát nukleáris arzenáljának fejlesztésében. Mit tehet akkor a két nagyhatalom, illetve, mit akar tenni?

A harmadik nukleáris tesztet követő fontosabb eseményeket a következő fejezetekben, a nagyhatalmak érdekeivel szembeállítva, azokra reflektálva fogom bemutatni.

III. Az Egyesült Államok politikája és érdekei

²¹ Initial Actions for the Implementation of the Joint Statement. Nuclear Threat Initiative. Forrás: http://www.nti.org/media/pdfs/Initial_Actions_for_the_Implementation_of_the_Joint_Statement.pdf?_id=1322866091 Letöltés ideje: 2013. szeptember 20.

²² Lásd: 16. l. 2006 to 2011: A Nuclear Test, Failed Negotiations, and Another Nuclear Test

²³ Lásd: 5. l.

²⁴ Lásd: 13. l. Historical Background.

²⁵ Lásd: 5. l.

Az alábbiakban az Egyesült Államoknak a koreai konfliktushoz fűződő érdekeit, céljait, alkalmazott politikáját, és azok hatékonyságát fogom megvizsgálni. Kitérek az Észak-Koreával kapcsolatos viszonyára, és bemutatom a másik nagyhatalom, Kína politikáját, szerepét az Egyesült Államok szemszögéből nézve. Mivel Dél-Korea és Japán leginkább az Egyesült Államokhoz kötődik ebben a konfliktusban, így őket is ebben a fejezetben, az Egyesült Államok szemszögéből fogom elemezni.

Mint fentebb bemutatam, az Egyesült Államok Észak-Korea létrejötte óta ellenséges viszony fűzi a kommunista államhoz. Az Egyesült Államok Dél-Koreát támogatta Észak-Korea ellenében a két ország háborúja (1950-53) során, és támogatja most is. Az akkori támogatásnak az oka ideológiai eredetű: a hidegháború nagy ideológiai szembenállása a kapitalista demokráciák, és a kommunista diktatúrák között. Az Egyesült Államok politikáját a George Kennan által írt „hosszú távirat”²⁶ és a Truman doktrína²⁷ által hangoztatott feltartóztatás politikája (containment policy) dominálta. Ez alapján az Egyesült Államoknak kötelessége megállítani a kommunizmus terjedését a világban,²⁸ és segítenie kell minden demokratikus országot a kommunizmus elleni küzdelemben, mivel a kommunizmus terjedése az Egyesült Államokat veszélyezteti.²⁹ Ez a doktrína az Egyesült Államoknak egy reaktív szerepet szánt: beavatkozni a világon mindenhol, ahol a kommunizmus előretör, főként Ázsiában, a Közel-Keleten, és Európában, még hozzá úgy, hogy nem lehetett tudni, meddig tart ez az állapot, meddig szükséges ezt a politikát folytatni.³⁰

Az Egyesült Államoknak tehát az volt az érdeke, hogy a kommunizmus ne terjedjen, és ne a kommunista vezetésű Észak-Korea irányításával egyesüljön a Koreai-félsziget. Ezért hajlandó volt a Koreai-félszigeten háborúzni, holott Észak-Korea nem az Egyesült Államokat támadta meg 1950. június 25.-én, hanem Dél-Koreát, és azzal a szándékkal, hogy a Koreai-félszigetet és a koreai népet egyesítse.

Az Egyesült Államok mind a mai napig tart fenn bázisokat Dél-Korea területén, hogy szövetségesét megvédje.³¹ Ennek két fontos oka van, az egyik gazdasági, a másik stratégiai. A

²⁶ George Kennan: 861.00/2 - 2246: Telegram („Long Telegram”) Forrás: <http://www2.gwu.edu/~nsarchiv/coldwar/documents/episode-1/kennan.htm> Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

²⁷ Tarján M. Tamás: 1947. március 12. | A Truman-doktrína meghirdetése. Rubicon. Forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1947_marcius_12_a_truman_doktrina_meghirdetese/ letöltés ideje: 2013. szeptember 14.

²⁸ Lásd: 27. lj.

²⁹ Lásd: 27. lj.

³⁰ Henry Kissinger: Diplomácia. Panem Könyvkiadó, Budapest, 2008. p: 441.

³¹ Lásd: 13. lj.

gazdasági érdek a következő: Dél-Korea nagyon fontos kereskedelmi partnere az Egyesült Államoknak. Ezt jól mutatja, hogy a két fél 2007-ben aláírt egy szabadkereskedelmi egyezményt (KORUS FTA), mely 2012. március 15.-én lépett hatályba.³² Eszerint az Egyesült Államok Dél-Korea felé irányuló fogyasztói és ipari termékexportjának 80%-a vámmentes lett, és a vámtarifa csökkentések 10-12 milliárd dollárral növelik az Egyesült Államok GDP-jét. ³³Dél-Korea exportjának 10%-a, importjának 8%-a az Egyesült Államok felé irányul.³⁴

A stratégiai érdeket az alábbiakban ismertetem: Az Egyesült Államok számára azért fontos a szövetséges Dél-Korea, és szükséges a dél-koreai katonai jelenlét, mert ez a két tényező erősíti az Egyesült Államok jelenlétét az egész észak-kelet ázsiai térségben (lásd térkép). Az Egyesült Államok érdekszférájának „kitüremkedéseként” értelmezhető Dél-Korea, és az ottani katonai jelenlét fontos az Egyesült Államoknak a térségre vonatkozó gazdasági és politikai érdekeinek érvényesítésében. Dél-Korea és az Egyesült Államok rendszeresen tartanak közös hadgyakorlatokat.³⁵

³² U.S. - Korea Free Trade Agreement. Office of The United States Trade Representative. Forrás: <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta> Letöltés ideje: 2013. október 1.

³³ Uo.

³⁴ South Korea Balance of Trade. Trading Economics 2013. szeptemberi adatok. Forrás: <http://www.tradingeconomics.com/south-korea/balance-of-trade> Letöltés ideje: 2013. október 2.

³⁵ US Military Exercises. Federation of American Scientists Military Analysis Network. Forrás: <http://www.fas.org/man/dod-101/ex/> Letöltés ideje 2013. október 5.

East Asia

1. kép. East Asia. Central Intelligence Agency 1995 Forrás: <http://www.taiwandocuments.org/map01.htm>
 Letöltés ideje: 2013. október 2.

Hasonló érdekei fűződnek az Egyesült Államoknak Japánhoz is. Ezek az érdekek visszanyúlnak a második világháború végéig. Japán a második világháború végén szövetséges megszállás alá került, az Egyesült Államok csapatai, mint megszálló csapatok voltak jelen

Japán területén. Az 1947-es japán alkotmány rögzíti, hogy „Japán örökre lemond a háborúról”,³⁶ és nem lehet támadó célú hadserege (a japán hadsereg neve mind a mai napig Japán Önvédelmi Erők).³⁷ Az 1951. szeptember 8.-án San Franciscóban aláírt békeszerződés³⁸ megszüntette a megszállást,³⁹ de lehetőséget adott⁴⁰ a szövetséges hatalmak számára hogy csapatokat állomásoztassanak Japán területein. Tehát az Egyesült Államok a békeszerződés megkötése után is fenntarthatta a katonai jelenlétét Japánban. 1960. január 19.-én az Egyesült Államok és Japán megkötötte a Japán-Egyesült Államok Biztonsági Szerződést (Japan-U.S. Security Treaty),⁴¹ mely felváltotta az 1951-es San Francisco-i békeszerződést⁴² továbbra is lehetőséget ad az Egyesült Államoknak katonai egységek állomásoztatására Japánban.⁴³ Az Egyesült Államok jelenleg is tart csapatokat Japánban, melyek közül a legtöbb Okinawa szigetén található.⁴⁴ Az Egyesült Államok számára fontos szövetséges Japán, rendszeresen tartanak közös hadgyakorlatokat,⁴⁵ emellett az Egyesült Államok drónflottát is telepíteni fog Japán területére.⁴⁶

Úgy, mint Dél-Korea, úgy Japán is fontos gazdasági partnere az Egyesült Államoknak. Japán az Egyesült Államok 4. legnagyobb kereskedelmi partnere, ami az áru kereskedelmet (goods trade) illeti, a Japán felé irányuló áruexport 2011-ben 113 milliárd dollár volt, míg az import 154 milliárd dollárra rúgott.⁴⁷ 2010 novemberében a két fél elindította az Egyesült Államok-Japán Harmonizációs Kezdeményezést (U.S.-Japan Economic Harmonization Initiative),

³⁶ Ministry of Defense. Global security Forrás: <http://www.globalsecurity.org/military/world/japan/jda.htm> Letöltés ideje: 2013. október 5.

³⁷ Uo.

³⁸ Treaty of Peace with Japan. *United Nations Treaty Series* 1952 (reg. no. 1832), vol. 136, pp. 45 - 164. Forrás: <http://www.taiwandocuments.org/sanfrancisco01.htm> Letöltés ideje: 2013. október 3.

³⁹ Lásd: 38. lj. Article 6/a ...” All occupation forces of the Allied Powers shall be withdrawn from Japan as soon as possible after the coming into force of the present Treaty”...

⁴⁰ Lásd: 38. lj. Article 6/a ...” Nothing in this provision shall, however, prevent the stationing or retention of foreign armed forces in Japanese territory under or in consequence of any bilateral or multilateral agreements which have been or may be made between one or more of the Allied Powers, on the one hand, and Japan on the other.”...

⁴¹ Japan-U.S. Security Treaty. Ministry of Foreign Affairs of Japan. Forrás: <http://www.mofa.go.jp/region/n-america/us/q&a/ref/1.html> Letöltés ideje: 2013. október 3.

⁴² Lásd. 41. lj. Article IX

⁴³ Lásd: 41. lj. Article VI

⁴⁴ [Military Bases in Japan](http://militarybases.com/overseas/japan/). Militarybases.com. Forrás: <http://militarybases.com/overseas/japan/> Letöltés ideje: 2013. október 5.

⁴⁵ Lásd: 35. lj.

⁴⁶ Craig Whitlock, Anne Gearan: Agreement will allow U.S. to fly long-range surveillance drones from base in Japan. The Washington Post. 2013. október 3. Forrás: http://www.washingtonpost.com/world/agreement-will-allow-us-to-fly-long-range-surveillance-drones-from-base-in-japan/2013/10/03/aeba1ccc-2be8-11e3-83fa-b82b8431dc92_story.html Letöltés ideje: 2013. október 5.

⁴⁷ U.S.-Japan Trade Facts. Office of The United States Trade Representative. Forrás: <http://www.ustr.gov/countries-regions/japan-korea-apec/japan> Letöltés ideje: 2013. október 5.

melynek célja a kereskedelmi szabályok harmonizálása további kereskedelmi lehetőségek előteremtésének érdekében.⁴⁸

Dél-Korea és Japán nemcsak hogy fontos partnere az Egyesült Államoknak, hanem függnek is tőle. Dél-Korea az Egyesült Államoknak köszönheti a létét, mert megvédte Észak-Koreától az 1950-1953-as háborúban, és az erős amerikai katonai jelenlétnek köszönhető, hogy Észak-Korea nem próbálta meg újra egyesíteni a két országot. Japán pedig, mivel lemondott a háborúról,⁴⁹ és csak kis létszámú (240 ezer fő,⁵⁰ míg Dél-Korea 653 ezer fő⁵¹) a szigetország védelmét ellátni képes, de támadó háborúra képtelen Önvédelmi Erővel rendelkezik, ezért szüksége van az Egyesült Államokra érdekei érvényesítéséhez olyan nemzetközi viták során, mint a Szenkaku/Tiaojü-szigetek (Senkaku/Diaoyu-szigetek) körüli konfliktus Kínával.⁵² Mindkét állam kis hatalom a három nagyhatalom, Egyesült Államok, Kína és Oroszországhoz képest, ezért szükségük van egy nagy, és erős szövetségesre az északkelet-ázsiai regionális arénában.

Most hogy a szövetségeseket átvettem, felvázolom az Egyesült Államok erejét a térségben. Az Egyesült Államok összesen kb. 1,500,000 aktív (nem tartalék) katonával rendelkezik,⁵³ ebből kb. 330 ezer fő tartozik az Egyesült Államok Csendes-óceáni Parancsnoksága (United States Pacific Command) alá.⁵⁴ Az Egyesült Államok Csendes-óceáni Flottája (United States Pacific Fleet) kb. 180 hajóval rendelkezik, ezen belül 5 repülőgép-hordozó harccsoport és kb. 2000 repülőgép található.⁵⁵ Ez a haderő nagyban hozzájárul az Egyesült Államok regionális érdekérvényesítéséhez. Emellett az Egyesült Államok atomhatalom, nukleáris elrettentő ereje önmagában nyomásgyakorló eszköz.

Az Egyesült Államok számára tehát fontos szövetséges Dél-Korea és Japán, fontos gazdasági és stratégiai érdekei fűződnek a két szövetséges megvédéséhez. Ehhez járul hozzá az Egyesült Államok Csendes-óceáni hadereje is.

⁴⁸ Lásd: 47. lj.

United States Japan Economic Harmonization Initiative. Forrás: http://www.ustr.gov/webfm_send/2578 Letöltés ideje: 2013. október 5. (ha nem nyílik meg a link, akkor a 47. lj.-ben található linkre kell kattintani, és ott a „Click here for further information”... kezdetű mondatban a „here” hivatkozásra)

⁴⁹ Lásd: 36. lj.

⁵⁰ Lásd: 36. lj. ez az aktív állomány, nincs benne a tartalék lásd 51. lj.

⁵¹ Active Military Personnel by Country. Global Firepower. Forrás: <http://www.globalfirepower.com/active-military-manpower.asp> Letöltés ideje: 2013. október 5. 2011.-es adatok

⁵² David Keys: Keleti gigászok harca. BBC History III. évfolyam (2013)/1. szám. pp. 16.-18.

⁵³ Lásd: 50. lj. 2011-es adatok alapján: 1,477,896 fő aktív

⁵⁴ USPACOM Facts. United States Pacific Command. Forrás: <http://www.pacom.mil/about-uspacom/facts.shtml> Letöltés ideje: 2013. október 7.

⁵⁵ Uo.

Az Egyesült Államok és szövetségesei képviselnek egy nagyobb tömböt a regionális konfliktusban. Velük szemben álló két legfontosabb fél Észak-Korea és Kína. Arról, hogy miért éppen így alakultak ki ezek a tömbök, szövetségek már az előző fejezetben, és ennek a fejezetnek az elején szóltam. A továbbiakban Észak-Korea, és Kína, mint az Egyesült Államokkal szemben álló tömb kerül bemutatásra.

Az Egyesült Államok számára egyértelműen Észak-Korea a nagyobbik ellenfél. Ennek oka elsősorban a nukleáris fenyegetés. Míg Kína nem fenyegeti nyíltan az Egyesült Államokat és szövetségeseit, megnyugtatólag hat az Egyesült Államokra, addig Észak-Korea hajszája az atomfegyverekért, valamint a közelmúltbeli nyílt fenyegetődzése (erről később) alaposan felborzolja az Egyesült Államok vezetőinek, és népének idegeit egyaránt.

Észak-Korea nukleáris fejlesztését az előző fejezetben részletesen taglaltam, most a közelmúlt eseményeit fogom bemutatni Kim Dzsong Un hatalomátvételétől kezdve. Ahogy az előző fejezetben leírtam, 2011. december 17.-én Kim Dzsong Il meghalt, utódja fia Kim Dzsong Un lett.⁵⁶ A vezetőváltás dilemmákat vetett fel az elemzők között: Vajon miképpen fog Kim Dzsong Un politizálni? Megtartja apja keménykezű kommunista diktatúráját, a hadicélú nukleáris fejlesztést, vagy közeledni fog a Nyugathoz? Néhányan abban reménykedtek, hogy a fiatalsága (27 éves volt a hatalomátvételkor⁵⁷), és megismerhette a nyugati világot (Svájcban tanult⁵⁸), hogy gazdasági és politikai reformokat vezet be. Egyesek, mint Victor Cha, a Fehér Ház Ázsia Ügyek volt igazgatója (former White House Director of Asian affairs) még tovább ment: szerinte „Észak-Korea, ahogy ismerjük véget ért” és „a rezsim nem fog egyben maradni”.⁵⁹

Ezekből a várakozásokból végül semmi nem lett: Kim Dzsong Un apja nyomdokaiba lépve folytatta a nukleáris fegyverfejlesztést, és a keménykezű diktatúrát.

⁵⁶ Lásd: 13. l.j. Historical Background

⁵⁷ Paul B. Stares: Seize the Moment in North Korea. The New York Times. 2011. december 22. Forrás: http://www.nytimes.com/2011/12/23/opinion/seize-the-moment-in-north-korea.html?_r=3&ref=global&_hpid=hp_tech%3Aworld%3Ahomepage%3F_tech&_hpt=hp_tech%3Aworld%3Ahomepage%3F_tech Letöltés ideje: 2013. október 9.

⁵⁸ Naoko Aoki: Korea's Third Kim: Will Anything Change? World Affairs Március/Április 2012. Forrás: <http://www.worldaffairsjournal.org/article/korea%E2%80%99s-third-kim-will-anything-change> Letöltés ideje: 2013. október 9.

⁵⁹ Jerome A. Cohen. North Korea: The American Dilemma. Council on Foreign Relations. Forrás: <http://www.cfr.org/north-korea/north-korea-american-dilemma/p27200> Letöltés ideje: 2013. szeptember 24.
...” North Korea as we know it is over”... és ...” the regime will not be able to hold together”...

Fred Kaplan⁶⁰ Kim Dzsong Unt és apját Kim Dzsong Ilt hasonlítja össze. Kim Dzsong Un csak 29 éves, és csak egy éve van hatalmon, és még mindig nem tudunk róla semmit (still an unknown quantity⁶¹). Az apja, Kim Dzsong Il sokáig készült az uralkodásra, 52 éves⁶² volt apja, Kim Ir Szen halálakor, az apjától megtanult mindent, ami a hatalomgyakorláshoz kell, emellett a ranglétrát is végigjárta a pártban. Kim Dzsong Unnak nincs tapasztalata, nem készítették fel a hatalomátvételre. A viselkedése pedig kiszámíthatatlan. 2012. február 29.-én⁶³ Barack Obama, az Egyesült Államok elnöke 240 ezer tonna élelmiszert ígért Phenjannak, ha leállítja a nukleáris és rakéta fejlesztéseit. De Észak-Korea még a szállítmányok megérkezése előtt, április 13.-án kilőtt egy rakétát.⁶⁴ Obama visszafordította a szállítmányokat. Kim Dzsong Un apja Kim Dzsong Il, előbb megvárta volna a szállítmányokat, és aztán kilőtte volna a rakétát, így duplán nyert volna. De Kim Dzsong Un érthetetlen módon ezt nem tette.

Ennek oka nagy valószínűséggel az, hogy óriási félelmet érez attól, hogy országát megtámadják és ezért mihamarabb atom- és rakétahatalommá akar válni, bízva abban, hogy azután már külső agressziótól nem kell tartania.

2013. február 12.-én megtörtént a harmadik kísérleti atomrobbantás,⁶⁵ melyre válaszul március 7.-én az ENSZ BT szankciókat vetett ki Phenjanra.⁶⁶ Észak-Korea a szankciókra megelőző nukleáris csapást helyezett kilátásba.⁶⁷ A március 1.-én elkezdődött „Foal Eagle” USA-Dél-Korea közös hadgyakorlat,⁶⁸ melyre válaszul Észak-Korea felmondta⁶⁹ a Dél-Koreával kötött panmindzsoni fegyverszünetet.⁷⁰ A „Foal-Eagle” keretében erőfitogtatásként

⁶⁰ Fred Kaplan: Who's Afraid of Kim Jong-un? Slate. 2013. március 14. Forrás: http://www.slate.com/articles/news_and_politics/war_stories/2013/03/kim_jong_un_why_north_korea_s_young_leader_may_be_the_most_frightening_new.html Letöltés ideje: 2013. május 17.

⁶¹ Uo. p. 1

⁶² Uo. p. 1

⁶³ Uo. p. 1

⁶⁴ Egy „Taepodong-2”-t, lásd Észak-Korea hagyományos ballisztikus rakéta fejlesztése. (14. l.)

⁶⁵ Lásd: 1. l.

⁶⁶ Lásd: 5. l.

⁶⁷ Second Korean War Is Unavoidable: DPRK FM Spokesman. Korean Central News Agency. 2013. március 7. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16. (A KCNA internetes URL címe nem változik meg, akármilyen oldalát, fülét nézem meg. A híreket úgy lehet visszakeresni, hogy a Past News fülre kattintva el lehet jutni az eseménynaptárhoz; ott a kívánt dátumra rákattintani, és végül a megjelenő címre kell kattintani.)

⁶⁸ Sarah Titterton: North Korea: timeline of escalating threats. The Telegraph. 2013. március 30.

Forrás: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/9962442/North-Korea-timeline-of-escalating-threats.html>. Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁶⁹ Spokesman for Supreme Command of KPA Clarifies Important Measures to Be Taken by It. Korean Central News Agency. 2013. március 5. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷⁰ Lásd: 12. l. Tarján

március 19.-én B-52-es,⁷¹ később B-2-es bombázók,⁷² és F-22-es Raptor vadászgépek⁷³ repülnek át Dél-Korea felett. Phenjan válaszul bejelentette, hogy a teljes készenlétségbe helyezi tüzérségi, és rakétás egységeit, és felhatalmazza őket az USA szárazföldjének támadására,⁷⁴ március 30.-án bejelenti a hadiállapotot Dél-Koreával⁷⁵ (Megjegyzés: a két ország sosem kötött békét egymással, csak fegyverszünet volt, melyet már 2013. március 5.-én Phenjan felmondott).

Április 2.-án Észak-Korea bejelentette, hogy újraindítja a Jongbjon reaktort,⁷⁶ melyet 2007-ben állítottak le a hat résztvevős tárgyalásokon⁷⁷ megkötött egyezményben foglaltak szerint. Válaszul az USA egy hadihajót és egy tengeri radart küldött a térségbe.⁷⁸ Április 3.-án az észak-koreai hadsereg megkapta a végső engedélyt az USA elpusztítására.⁷⁹ Április 5.-én Észak-Korea javasolta a külföldi nagykövetségeknek, hogy nem tudják garantálni a biztonságukat konfliktus esetén.⁸⁰ Április 12.-én a japán külügyminiszter bejelentette, hogy Phenjan kilőheti a „Musudan” közepes hatótávolságú rakétát.⁸¹ De ez végül nem történt meg, az ellenségeskedések május folyamán csendesedtek le.

Tehát az Egyesült Államok nem várhat változást Észak-Korea politikájában, és egy idő, kiszámítható vezető helyett egy fiatal, de kiszámíthatatlan vezetővel kell szembenéznie,

⁷¹ Lásd: 68. l.j.

Brad Lendon: U.S. flies B-52s over South Korea. CNN. 2013. március 20. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/03/19/world/asia/korea-b-52s/index.html> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷² Jethro Mullen: U.S. says it sent B-2 stealth bombers over South Korea. CNN. 2013. március 28. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/03/28/world/asia/korea-us-b2-flights/index.html> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷³ U.S. deploys stealth fighter jets to South Korea. CNN. 2013. április 1. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/03/31/world/asia/us-korea-f-22s/index.html> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷⁴ DPRK Will Show Its Will for Counteraction with Military Action: KPA Supreme Command. Korean Central News Agency. 2013. március 26. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷⁵ North-South Relations Have Been Put at State of War: Special Statement of DPRK. Korean Central News Agency. 2013. március 30. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷⁶ DPRK to Adjust Uses of Existing Nuclear Facilities Korean Central News Agency. 2013. április 2. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

⁷⁷ Lásd: II. fejezet, 8. oldal

⁷⁸ Barbara Starr, Jethro Mullen, K.J. Kwon U.S. moves warship, sea-based radar to watch North Korea. CNN. 2013. április 2. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/04/01/world/asia/us-north-korea-radar> Letöltés ideje: 2013. május 16.

⁷⁹ North Korea says it has approval to use its 'cutting edge' nuclear weapons against America in a 'merciless' attack hours after U.S. warns of 'clear and present danger'. Daily Mail. 2013. április 3. Forrás: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2303227/North-Korea-nuclear-weapons-attack-US-approved-Kim-Jong-Un-Chuck-Hagel-warns-clear-present-danger.html> Letöltés ideje: 2013. április 26.

⁸⁰ 'No plans to withdraw' UK diplomats from North Korea. BBC 2013. április 5. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-22037008> Letöltés ideje: 2013. május 16.

⁸¹ Choe Sang-Hun: U.S. and South Korea Put Forces on Alert for Missile Test by North. The New York Times. 2013. április 10. Forrás: <http://www.nytimes.com/2013/04/11/world/asia/north-korea-missile.html> Letöltés ideje: 2013. április. 26.

akinek a jóváhagyásával megtörtént a harmadik nukleáris kísérlet⁸², és aki március és április folyamán háborúval fenyegetődött.

Mik is pontosan az Egyesült Államok érdekei Észak-Koreával szemben? Az első, és legnyilvánvalóbb dolog, hogy Észak-Korea ne kezdjen háborúba, különösen nukleáris fegyvert ne használjon. Egy hagyományos háború nemcsak érzékeny veszteségeket jelentene az amerikai hadseregnek és a népnek, és feldúlná Dél-Koreát, hanem instabilitást is hozna az egész régióban. Kína támogatta Észak-Koreát a koreai háborúban, feltehetőleg egy újabb háborúban is támogatná. Így a világ két gazdaságilag legerősebb hatalma állna szemben egymással, és ha a háború gyorsan véget érne, a kölcsönös bizalmatlanság, és félelem légköre még sokáig rányomná bélyegét a régióra. Nem beszélve a menekültek áradatáról⁸³, amely a régió összes érintett országának kihívást jelentene. Ha pedig nukleáris háború törne ki, annak a következményeit végképp lehetetlen lenne megjósolni, de az biztos, hogy Kim Dzsong Un rezsimje nem élné ezt túl.

Tehát a békefenntartás a Koreai-félszigeten elsődleges prioritású az Egyesült Államok számára. A másik, ehhez szorosan kapcsolódó dolog Észak-Korea nukleáris programjának korlátok közé szorítása. Az Egyesült Államok mindent elkövetett a múltban, hogy gátolja Phenjan hadi célú nukleáris programját kezdve az ENSZ szankciókkal⁸⁴, a „sticks and carrots” politikán át (vagyis élelemszállítványok ígéreteikért, hogy Phenjan nem folytatja a nukleáris programot⁸⁵), csempészhajókat, szállítványokat elfogni (erről később). Ezeknek a törekvéseknek a célja, hogy Észak-Korea ne fenyegetse a térség államait, elsősorban Dél-Koreát nukleáris csapással. Ezek a törekvések a ballisztikus rakétafejlesztés ellen is irányulnak, hogy ne legyen mivel célba juttatni a nukleáris robbanótölteteket.

És itt visszatérek az első fejezetben feltett kérdésemhez, miszerint miért éri meg az állandó tagoknak megszavazni olyan ENSZ határozatokat, amelyek nem teszik lehetővé (jogilag) az erő alkalmazását Észak-Korea ellen, amennyiben az nem tartja be a határozatban foglalt kötelezettségeit. Két dologra szeretném felhívni a figyelmet. Az egyik az, hogy ha katonai erő alkalmazásáról szóló kitételek illesztettek volna a határozat szövegébe, Kína biztosan megvétózta volna, mert ez lehetőséget adott volna az azonnali háborúindításra az Egyesült

⁸² Lásd: 1. lj.

⁸³ A menekültek kérdéséről Matura Tamás is ír. Lásd: Matura Tamás: A koreai konfliktus stratégiai dimenziói. Magyar Külügyi Intézet. Gyorselemzés, 2010/21. Forrás: <http://www.hiia.hu/pub/displ.asp?id=MGXJLT>
Letöltés ideje: 2013. szeptember 23.

⁸⁴ Lásd: 5. lj.

⁸⁵ Lásd: 60. lj.

Államok részéről, amely nem állt Kína érdekében. Miért is lett volna ez így? Azért, mert az Egyesült Államok unilaterálisan kijelölhetett volna egy időtartamot, amely alatt Észak-Koreának a kötelezettségeit teljesítenie kell. Ezt az időpontot az Egyesült Államok akár nagyon rövidre is szabhatta volna, olyan rövidre, hogy képtelenség lenne betartani, és számolhatott volna vele, hogy Észak-Korea megtagadja a határozatban foglaltak betartását. Az Egyesült Államok háborúba lépésének, és az időpont kiszabásának jogalapja pedig a határozat betartatása lett volna a nemzetközi béke és biztonság érdekében.

A másik ok pedig a következő: Mivel a kínai vétó lehetősége miatt nem lehetett katonai erő használatát engedélyező szöveget elfogadni, lehetett volna úgy is, hogy semmilyen határozatot nem fogadnak el. De az Egyesült Államok egyrészt nem akart egy ilyen akciót válaszlépés nélkül hagyni, és másrészt bízott abban, hogy ez a megoldás, ha nem is akadályozza meg, de legalább gátolja, lassítja Észak-Korea nukleáris, és rakétaprogramját.

De ezek a törekvések nem hoztak eredményt: Észak-Korea háromszor is robbantott nukleáris töltetet, és többször tesztelt ballisztikus rakétákat.

Az Egyesült Államoknak az is érdeke, hogy Észak-Korea ne adja tovább a nukleáris technológiát más szereplőknek, főleg olyanoknak nem, akik ezt az Egyesült Államokkal szembefordíthatják (ehhez hasonló, amit Charles L. "Jack" Pritchard, John Tilelli Jr., és Scott A. Snyder Észak-Koreával kapcsolatos amerikai politikáról szóló tanulmányukban leírnak⁸⁶). Itt rátérek a csempészhajók és szállítmányok problematikájára, ahogy azt az előző oldalon jeleztem. Az Egyesült Államok akkori elnöke, George Bush 2003-ban indította el a Proliferációs Biztonsági Kezdeményezést (Proliferation Security Initiative, PSI)⁸⁷. Ennek a törekvésnek a célja, hogy elfogjon, és megállítson⁸⁸ szállítmányokat, amelyek tömegpusztító fegyvereket, rakétákat, vagy ezek előállítására alkalmas eszközöket tartalmaznak, megakadályozandó ezek terroristák, vagy olyan államok kezébe jutását, akik tömegpusztító

⁸⁶ Charles L. "Jack" Pritchard, John Tilelli Jr., Scott A. Snyder: US policy towards the Korean Peninsula. Council on Foreign Relations. 2010. június. Forrás: <http://www.cfr.org/north-korea/us-policy-toward-korean-peninsula/p22205> Letöltés ideje: 2013. október 9.

Különösen: p.ix ... "the possibility that it could transfer nuclear weapons or materials to others (whether states or terrorist groups) pose significant dangers to the United States and its allies"...

⁸⁷ Ian Williams (által frissítve): The Proliferation Security Initiative (PSI) At a Glance. Arms Control Association. Forrás: <http://www.armscontrol.org/factsheets/PSI> Letöltés ideje: 2013. október 15.

A proliferáció szó át van véve az angol szakirodalomból, körülbelüli jelentése: terjedés, burjánzás. Tömegpusztító fegyverek terjedését, terjesztését jelenti. A szerk.

⁸⁸ Az angol szóhasználat: to interdict. A szerk.

fegyvereket akarnak előállítani.⁸⁹ A Kezdeményezés tagállamai a gyanús hajókat nemzetközi vizeken is megállíthatják, és átvizsgálhatják.⁹⁰

Amerikai tisztviselők szerint sikeres a kezdeményezés.⁹¹ A nonproliférációs⁹² törekvések sikerét demonstrálja az az incidens, amely 2013 júliusában esett meg: 2013. július 15.-én Panama feltartóztatott és megvizsgált egy gyanús észak-koreai hajót a Panama-csatorna atlanti partján.⁹³ A hajó azért volt gyanús, mert eltűnt a műholdas képről, és a hatóságok gyanították, hogy drogot szállít.⁹⁴ A hajón több tonna cukor alatt rakétákat, légvédelmi rendszereket és vadászgépeket találtak.⁹⁵ Kuba később bejelentette, hogy ő adta a fegyvereket Észak-Koreának, hogy „kijavítsa” őket.⁹⁶ Ezzel Kuba és Észak-Korea megsértette a fegyverembargóról szóló ENSZ szankciót.⁹⁷ Az akció megakadályozta, hogy a fegyverek Észak-Koreába kerüljenek.

A Kezdeményezés sikerességét kétségbe vonja a tény, hogy nem lehet teljesen biztosan minden hajót, minden szállítmányt elfogni, továbbá nem lehet azt sem tudni, hogy pontosan mely államoknak, ill. állam alatti szereplőknek van tömegpusztító fegyvere. A tény, hogy Észak-Korea segítette Szíriát vegyi fegyverek előállításában,⁹⁸ és hogy fegyvereket akart szállítani (feltehetőleg) a Hamasznak és a Hezbollahnak,⁹⁹ komoly aggodalomra adhat okot az Egyesült Államok és szövetségesei számára. Egy olyan állam teszi ezt, amelyet levettek a terroristákat támogatók listájáról. A cikkíró felhívja a figyelmet, hogy vissza kellene tenni Észak-Koreát a terroristákat támogatók listájára, mert nem lesz semmi értelme a listának.¹⁰⁰

Most pedig rátérek Kínára, és a vele szemben támasztott amerikai érdekekre. Kína a másik legfontosabb nagyhatalom a térségben, Észak-Koreával együtt alkotja az Egyesült

⁸⁹ Uo.: Mission

⁹⁰ Proliferation Security Initiative: Statement of Interdiction Principles. The White House, Office of the Press Secretary Washington, DC September 4, 2003 Forrás: <http://www.state.gov/t/isn/c27726.htm> Letöltés ideje: 2013. október 15.

⁹¹ Lásd: 87. l.j. Activities and Interdictions.

⁹² Nonproliféráció: a proliferáció tagadása, a tömegpusztító fegyverek terjedése elleni törekvések.

⁹³ Panama: North Korea ship to Cuba 'broke arms embargo'. BBC 2013. augusztus 29. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-23873277> Letöltés ideje: 2013. október 15.

⁹⁴ Uo.

⁹⁵ Uo.

⁹⁶ Uo.

⁹⁷ Uo.

⁹⁸ Dennis P. Halpin: Syria and North Korea: A Real Axis of Evil. The National Interest. 2013. szeptember 4. Forrás: <http://nationalinterest.org/commentary/syria-north-korea-real-axis-evil-8994> Letöltés ideje: 2013. október 16. p. 2.

⁹⁹ Uo. p. 1. ...”North Korean plane in Bangkok with huge numbers of different weapons with the intention to smuggle these weapons to Hamas and Hezbollah.”...

¹⁰⁰ Uo. p. 3. ...,If not, the list will lose all meaning and relevance”...

Államokkal és szövetségeseivel szemben álló tömböt. Ahogy fentebb is leírtam, Kína nem fenyegetőzik háborúval, de támogatja Észak-Koreát.

Ahhoz, hogy Észak-Korea ellen sikerrel lehessen fellépni, mindenképpen szükséges Kína együttműködése. Ez az együttműködés az Egyesült Államok legfontosabb érdeke Kínát illetően. Hasonló következtetésre jutnak könyvükben Pritchard, Titelli és Snyder.¹⁰¹, miszerint a Kínával való együttműködés kritikus fontosságú a Koreai-félsziget atomfegyver mentesítéséhez (denuclearization), és a regionális stabilitáshoz. Kína, mint Észak-Korea egyetlen és legfontosabb szövetségese az a szereplő, amely a legnagyobb hatást képes kifejteni Phenjanra. Az Egyesült Államoknak tehát az is érdeke, hogy rávegye Kínát arra, hogy keményebben lépjen fel Észak-Koreával szemben, különösen a hadi célú nukleáris fejlesztést, és rakétaprogramot illetően. A Koreai félsziget stabilitása érdekében Kína tartsa kordában Észak-Koreát, és gyakoroljon rá nyomást, hogy ne folytassa a nukleáris és ballisztikus rakéta kísérleteket. Ez érdeke az Egyesült Államoknak.

Pritchard, Titelli és Snyder a következőket javasolják¹⁰²: Az Egyesült Államok és Kína kapcsolatának Észak-Korea atomfegyver mentesítése legyen a legfontosabb pontja. Továbbá biztosítani Kínát az amerikai szándékokról, elérni, hogy Kína ne nyújtson gazdasági támogatást a proliferációhoz (fagyasszon be minden pénzáttalást olyan észak-koreai cégeknek, amelyek gyaníthatóan nukleáris, vagy rakéta technológiát exportálnak), és elősegíteni a hat résztvevős tárgyalásokat¹⁰³.

Pritchard, Titelli és Snyder szerint mindkét ország közös érdeke, hogy megakadályozzák a tömegpusztító fegyverek proliferációját.¹⁰⁴ Az viszont kérdés, hogy mit gondol, és mit akar Kína. Kína, ahogy fentebb leírtam, Észak-Korea egyetlen szövetségese: támogatta Észak-Koreát a koreai háborúban, segítette a nukleáris programját, és megakadályozta olyan ENSZ szankciók elfogadását, melyek lehetővé tennék katonai erő bevetését Észak-Koreával szemben. Kína eddig fontosabbnak tartotta az Észak-Koreával való jó viszonyt, mint a proliferációs aggodalmakat, nonproliferációs törekvéseket. Kína érdekeit következő fejezetben részletesen fogom tárgyalni.

¹⁰¹ .Lásd: 86. l. p. 52. ...”Chinese cooperation is essential to the success of denuclearization on the Korean peninsula and to ensuring regional stability”...

¹⁰² Lásd: 86. l. p. 53.

¹⁰³ Lásd: II. fejezet, továbbá 16. l.

¹⁰⁴ Lásd: 86. l. p. 52. ...” to prevent proliferation of weapons of mass destruction (WMD) is in the mutual interests of both countries”...

IV. Kína politikája és érdekei

Az alábbiakban a koreai konfliktus másik érintett nagyhatalma Kína kerül bemutatásra. Megvizsgálom Kínának a konfliktushoz fűződő érdekeit, céljait, az érdekek érvényesítésért folytatott politikáját, és annak hatékonyságát. Kitérek Észak-Koreával kapcsolatos viszonyára, a vele szemben támasztott érdekeire, emellett elemezni fogom az Egyesült Államok és szövetségeseinek politikáját, szerepét Kína szemszögéből nézve.

Ahogy fentebb leírtam, Kína szorosan kötődik Észak-Koreához: az a szövetséges, amely a koreai háború óta kiáll Észak-Korea mellett. Ennek az oka a múltban egyrésről az ideológiai eredetű volt, vagyis a kommunista Kína köteles megvédeni a „baráti, testvéri országot”, Észak-Koreát.¹⁰⁵ (Megjegyzés: hivatalosan nem Kína (vagyis a kínai hadsereg), hanem „önkéntesek” szálltak szembe az amerikai és dél-koreai erővel, ahogy ezt a második fejezetben leírtam, de valójában Kína rendelte ki az önkénteseket Kim Ir Szen megsegítésére).

A hivatalos propaganda szerint meg kellett védeni Kínát az amerikai agressziótól.¹⁰⁶ De az Egyesült Államoknak nem állt szándékában megtámadni Kínát. Hogy a beavatkozáshoz vezető döntés körülményei rejtve maradjanak, az ezzel kapcsolatos dokumentumok titkosítva vannak.¹⁰⁷ Ezért az okokat csak feltételezni tudjuk.

Egy dolog biztos: Kína megvédte Észak-Koreát, és azóta is elkötelezett a phenjani rezsim mellett. Ennek az elköteleződésnek jelentős eredménye, hogy eddig nem próbálta meg sem Dél-Korea, sem az Egyesült Államok megtámadni Észak-Koreát, semmilyen körülmények között, legyen szó a hadi célú nukleáris kísérletekről, ballisztikus rakéta tesztekéről, vagy a Dél-Korea elleni provokációkról (erről később).

Mik az érdekei Kínának a szövetségeseivel, Észak-Koreával szemben? Mint fentebb már többször leírtam, Kína számára elsődleges prioritást élvez a phenjani rezsim megvédése. Ez a legnyilvánvalóbb érdek. Ha nem így lenne, nem támogatta volna Észak-Koreát a koreai háborúban, nem akadályozta volna az erőszak alkalmazását is lehetővé tevő ENSZ BT határozatok elfogadását.

¹⁰⁵ A hidegháborús ideológiai szembenállásról lásd még az előző fejezetet.

¹⁰⁶ Minnie Chan: China's Korean war veterans still waiting for answers, 60 years on. South China Morning Post. 2013. július 28. Forrás: <http://www.scmp.com/news/china/article/1292278/chinas-korean-war-veterans-still-waiting-answers-60-years> Letöltés ideje: 2013. október 29.

¹⁰⁷ Uo.

Kína számára van egy másik nagyon fontos érdek: ez pedig a koreai félsziget stabilitása. Ez alatt pedig azt érti, hogy Észak-Korea, és phenjani rezsim megmaradjon, ne változtassák meg a határokat, és ami a legfontosabb, senki ne támadja meg Észak-Koreát, de Dél-Koreát sem.

Kína számára a proliferációs aggodalmak másodrendű szerepet játszanak. Ez a tény ellentétes a Pritchard, Tilelli, és Snyder által hangoztatottakkal. Kína számára a legfontosabb a koreai rezsim, és a félsziget stabilitása, az észak-koreai nukleáris és ballisztikus program nem aggasztja Kínát úgy, mint az Egyesült Államokat, vagy mint a többi érintett szereplőt. Észak-Korea nem is Kínát fenyegeti (nyíltan), tehát nem kell ettől Kínának félnie.

Kínában 2012 őszén megtörtént a 10-évente lezajló „örségváltás”, vagyis az ország vezető pozícióiban lévő személyek kötelezően lemondanak betöltött tisztségükről, és átadják helyüket az új generációnak.¹⁰⁸ Az új pártfőtitkár, és az ország vezetője Hszi Csin-Ping (Xi Jinping) lett.¹⁰⁹ Ő keményebb hangot ütött meg Phenjannal szemben, az eddigiekhez képest erősebb szankciókat szavazott meg, és egyesek remélni vélték, hogy Kína politikája megváltozik Phenjannal szemben.¹¹⁰ Mások viszont úgy gondolták, hogy nem fog változni semmi, és a stabilitás továbbra is fontosabb lesz Kína számára, mint a non-prolifерáció.¹¹¹ Kína nem sokkal később a konfliktus tárgyalásos úton történő megoldása mellett állt ki, vagyis az érintett felek térjenek vissza a hat résztvevős tárgyalásokhoz.

Ez az ambivalens viselkedés nem új keletű. A 2006-os kísérletet követő, megszavazott szankciók¹¹² után 2007-ben a tárgyalás került előtérbe, majd a 2009-es kísérlet nyomán elfogadott szankciókat¹¹³ követően 2010-ben ismét békülékeny hangnemre váltott Peking.¹¹⁴

Ahogy a The National Interest írójának egy kínai elemző elmagyarázta, ez az „ingaszerű” váltás az eredménye annak, hogy Kína megpróbál egyensúlyozni két ellentétes érdek között: a

¹⁰⁸ Changing Guard. The Economist. 2012. november 17. <http://www.economist.com/news/china/21566685-china-shuffles-its-leadership-putting-princeling-command-changing-guard> Letöltés ideje: 2013. október 31.

¹⁰⁹ Xi Jinping: China's 'princeling' new leader. Hindustan Times. 2012. november 15. Forrás: <http://www.hindustantimes.com/world-news/China/Xi-Jinping-China-s-princeling-new-leader/Article1-959519.aspx> Letöltés ideje: 2013. október 31.

¹¹⁰ Joel Wuthnow: How China Reads North Korea. The National Interest 2013. szeptember 8. Forrás: <http://nationalinterest.org/commentary/how-china-reads-north-korea-9009> Letöltés ideje: 2013. október 11. p. 1.

¹¹¹ Uo. p. 1.

¹¹² Lásd: 5. lj.

¹¹³ Lásd: 5. lj.

¹¹⁴ Lásd: 110. lj. p. 2.

rövid távú érdek a stabilitás, a hosszú távú érdek pedig a non-prolifерáció.”¹¹⁵ Az előbbit aláásná a kemény fellépés, míg az utóbbit segítené.¹¹⁶

Itt visszakanyarodnék a fentebb leírt állításomhoz, miszerint Észak-Korea nem Kínát fenyegeti a nukleáris programmal. Nyíltan valóban nincs így. De, ahogy a The National Interest írója leírja, a kínai elemzők aggódnak a phenjani rezsim hadi célú nukleáris programja és ballisztikus rakétafejlesztése miatt.¹¹⁷ Vegyük figyelembe, hogy ez egy természetes reakció: ha az én államommal határos állam saját nukleáris arzenált fejleszt, és robbanótöltetek célbajuttatására alkalmas ballisztikus rakétákkal is kísérletezik (több-kevesebb sikerrel), ez veszélyt jelenthet rám nézve.

A tény, hogy Észak-Koreának van nukleáris fegyvere, azt is jelenti, hogy Kína már kevésbé tud hatni Észak-Koreára, hiszen Phenjan biztonságban érezheti magát a nukleáris válaszcsepítés lehetőségével. De Kínától távol áll, hogy megtámadja Észak-Koreát, hiszen a legnagyobb szövetségese, és gazdasági előnyt is jelent Kína számára a jó viszony Észak-Koreával. Kínának viszont ahhoz, hogy a félsziget stabilitását biztosítsa, kordában kellene tartania Phenjant, elérni, hogy ne hajtson végre nukleáris, és ballisztikus rakétakísérleteket (ahogy ezt már az Egyesült Államoknál leírtam). De, ahogy szakértők mondják, Kína nem irányítja Észak-Koreát.¹¹⁸ Nem tudja megakadályozni, hogy Észak-Korea nukleáris kísérleteket folytasson, hogy ballisztikus rakétákat teszteljen. Kína azt sem tudja megakadályozni, hogy Phenjan provokálja Dél-Koreát, mint ahogy pl. a Yeonpyeong szigetre mért tüzérségi csapást¹¹⁹, vagy amikor elsüllyesztett egy dél-koreai hajót¹²⁰, vagy egy sokkal közelebb eseménysorozat, a 2013. márciusi, és áprilisi kölcsönös fenyegetődzés az Egyesült

¹¹⁵ Lásd: 110. l.j. p. 2.,this pendulum-like shift is the result of China's attempt to balance two contradictory interests: a short-term interest in stability (which would be undermined by an overly assertive approach), with a long-term interest in nonproliferation (which could be served, in part, by the application of pressure).”...

¹¹⁶ Lásd: 110. l.j. p. 2. és 115. l.j. ...” (which would be undermined by an overly assertive approach)”... és ...” (which could be served, in part, by the application of pressure)”....

¹¹⁷ Lásd: 110. l.j.p. 2. ...” Chinese analysts continue to harbor concerns about DPRK nuclear and missile developments.”...

¹¹⁸ Jayshree Bajoria, and Beina Xu: The China-North Korea Relationship. Council on Foreign Relations. 2013. február 21. Forrás: <http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097#p5> Letöltés ideje: 2013. október 31.

¹¹⁹ Mark McDonald: 'Crisis Status' in South Korea After North Shells Island. The New York Times. 2010. November 23. Forrás: http://www.nytimes.com/2010/11/24/world/asia/24korea.html?pagewanted=all&_r=0 Letöltés ideje: 2013. május 17.

¹²⁰ 'North Korean torpedo' sank South's navy ship – report. BBC. 2010. május 20. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/10129703> Letöltés ideje: 2013. november 1.

Államokkal¹²¹. Ezek az események azonban mind veszélyeztetik a Koreai-félsziget stabilitását, ami ellentétes Kína rövid távú érdekeivel.

Mindez alapján újból feltehetnénk a kérdést, hogy mi érdeke fűződik Kínának ahhoz, hogy Észak-Koreát támogassa. Figyelembe kell venni a lehetőséget, hogy ha Kína nem támogatja Észak-Koreát, Észak-Korea összeomlik. Phenjan gazdaságilag szinte teljes mértékben rá van utalva Kínára (erről később). Ha Kína lezárja a határait, és nem enged át rajta semmilyen árut, Észak-Koreában megint hatalmas éhínség törne ki, amely lázadáshoz vezetne, és ez veszélybe sodorná a rezsimet (Megjegyzés: ez a szcenárió azért valószínűtlen, mert az eddigi éhínségek esetén nem történt lázadás, illetve számítani kell rá, hogy a diktatórikus rendszer hadserege elfojtana bármilyen a rezsim ellen irányuló kísérletet). De ha mégis megtörténne egy ilyen esemény, az destabilizálná a Koreai-félszigetet, humanitárius válság alakulna ki, amely elképzelhető, hogy nem áll meg Kína határain, vagyis menekültek özönlénének az országba. A határ destabilizálódása, és a menekült áradat „szelleme” nagy aggodalmat vált ki Pekingben a CFR szakértői szerint is.¹²² Tehát Kínának azt kell folyamatosan mérlegelnie, hogy mi jelent nagyobb veszélyt az érdekeire, és őrá nézve: vagy a phenjani provokációk, vagy a Kim rezsim összeomlásának a veszélye.

Kína eddig mindig azt tartotta fontosnak, hogy Észak-Korea megmaradjon: bízott benne, hogy a provokációk elsimulnak. Ez a számítás eddig bevált, hiszen egyik provokációt sem követte katonai csapás sem Dél-Korea, sem az Egyesült Államok részéről.

Kína számára fontos érdek, hogy a konfliktust a tárgyalóasztalnál oldják meg. Ezért, mint fentebb is leírtam, az ENSZ szankcióktól eltekintve mindig a hat résztvevős tárgyalásokat javasolta, amikor az Egyesült Államok lépni szeretett volna. A diplomácia, a tárgyalások pártolása nemzetközi presztízst jelent, hiszen a katonai erő bevetése helyett más megoldást kíván megvalósítani. A másik, sokkal prózaibb előnye a tárgyalásoknak az, hogy húzza az időt, és így csökkenti az esélyét az Egyesült Államok egyoldalú, vagy szövetségesei által kivitelezendő gyors, és erőszakos lépéseknek.

¹²¹ Lásd: III. fejezet: Az Egyesült Államok politikája és érdekei.

¹²² Lásd: 118. l. „...” The specter of hundreds of thousands of North Korean refugees flooding into China is a huge worry for Beijing.”...

Nagyon fontos gazdasági érdeke is fűződik Kínának Észak-Koreához. 2012-ben a Kína-Észak-Korea kereskedelem összértéke 6 milliárd dollár körül volt.¹²³ Ez a kapcsolat Észak-Korea számára még fontosabb: 2011-ben a külkereskedelmének 89%-át Kínával bonyolította le.¹²⁴ Ez olyan mértékű rászorultság, hogy Észak-Korea számára létfontosságú a Kínával való kereskedelem (erre a ráutaltságra már fentebb is utaltam). Ennek a gazdasági függőségnek az oka¹²⁵ az ENSZ szankciók, amiket a nukleáris kísérletek után kényszerítettek Phenjanra.¹²⁶ A szankcióknak az az eredménye, hogy az észak-koreai nép éhezik, nyomorúságos helyzetben él. Észak-Korea külföldi segélyekre szorul, hogy a nép ne haljon éhen.¹²⁷ Viszont a szankciók, mint fentebb, a második fejezetben leírtam a rezsimet nem tudják megbuktatni, nem tudják megakadályozni, hogy Phenjan a nukleáris és ballisztikus rakétakísérletekre használja fel erőforrásait. Kína az Észak-Koreával történő gazdasági együttműködést a CFR írója szerint úgy állítja be, hogy azok a gazdaság fejlesztését és humanitárius célokat szolgálnak, és az ezekre a célokra szánt gazdasági segítséget az ENSZ szankciók nem tiltják.¹²⁸

Szakértők szerint¹²⁹ azért is érdeke Kínának támogatni Észak-Koreát, mert így nem határos Dél-Koreával. Ez azért lényeges, mert Dél-Korea annyira nem nagy szövetséges, nem olyan „barát”, mint Észak-Korea. Dél-Koreában ott vannak az Egyesült Államok katonai egységei, és Kína nem szeretne olyan állammal határos lenni, amelyben az egyik legnagyobb ellenfelének, globális versenytársának a csapatai állomásoznak. Az a tény, hogy Kína és Dél-Korea között ott van Észak-Korea, ütköző állam van Kína és Dél-Korea, és (nagyon leegyszerűsítve) gyakorlatilag egy ütköző állam van Kína és az Egyesült Államok között. Ez Kínának előnyös. Azért is előnyös, mert így kevesebb katonát kell tartani az északkeleti határszélen, melyeket átcsoportosíthat máshova.

Kína kapcsolatai Észak-Koreával a nukleáris kísérletek miatt romlik mindig meg.¹³⁰ Ezért ezek elkerülése érdeke Kínának, de még inkább Észak-Koreának, mégpedig a szankciók

¹²³ Audrey Yoo: Nearly 90pc of North Korea's overseas trade with China, says report. South China Morning Post. 2013. szeptember 4. Forrás: <http://www.scmp.com/news/asia/article/1303171/nearly-90pc-north-koreas-overseas-trade-china-says-report> Letöltés ideje: 2013. október 30.

¹²⁴ Uo.

¹²⁵ Uo.

¹²⁶ Lásd: 5. lj.

¹²⁷ North Korea Profile: Overview. BBC. 2013. július 23. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15256929> Letöltés ideje: 2013. október 31.

¹²⁸ Lásd: 118. lj. ...” much of China's economic interactions with North Korea are not actually prohibited by the current UN sanctions regime, as Beijing characterizes them as economic development and humanitarian activities.”...

¹²⁹ Lásd: 118. lj. China's Priorities

¹³⁰ Lásd: 110., ill. 118. lj.

miatt. Azt viszont nem lehet megjósolni, hogy Észak-Korea nem fog újabb tesztet végrehajtani. Egy kínai elemző szerint már számítanak a 4. nukleáris kísérletre.¹³¹

Kína és szövetségese, Észak-Korea közötti kapcsolat, érderendszer elemzése után bemutatom Kína katonai erejét a térségben. Kína, mivel határos Észak-Koreával, ezért nagyobb haderő bevetésére képes, mint az Egyesült Államok, mely ugyan állomásoztat csapatokat Dél-Korea és Japán területén is, de ezek az anyaországtól távol vannak. Kínának összesen 2 millió 285 ezer fő aktív katonája van.¹³² Kínának 2011. augusztus 10. óta van repülőgép hordozója, a Liaoning.¹³³ A Népi Felszabadító Hadsereg Haditengerészete (People's Liberation Army Navy PLAN) kb. 400 hajóval rendelkezik,¹³⁴ és kb. 400-500 repülőgéppel.¹³⁵ Ez az erő nagyobb, mint ami az Egyesült Államoknak a régióban van, de ne felejtjük el, hogy ez a teljes kínai flotta, míg az Egyesült Államoknak csak a csendes-óceáni egységeit tüntettem fel. Mindazonáltal tekintélyes erő, és a számbeli fölény az Egyesült Államokkal szemben fennáll, viszont csak egy repülőgép-hordozója van Kínának, és a repülőgép-hordozóról indítható légi egységek a tengerről induló csapás mérés legfőbb eszközei. Mindemellett Kínának is van atomfegyvere, és azt célbajuttatni képes ballisztikus rakétája, mely önmagában is nyomásgyakorló eszköz.

Kína és Észak-Korea, mint szövetségben álló tömb elemzése után rátérnék a velük szemben álló tömb elemzésére. Kínával és Észak-Koreával szemben álló tömb tagjai az Egyesült Államok, Dél-Korea, és Japán. Az alábbiakban ennek a három államnak az elemzése fog következni, Kína szemszögéből.

Először Dél-Koreát, és a Dél-Koreához fűződő kínai érdekeket fogom bemutatni. Kínának stratégiai és gazdasági érdeke is fűződik Dél-Koreához. A stratégiai érdekek a következők: Dél-Korea legyen közelebb Kínához, mint az Egyesült Államokhoz. Vagyis az Egyesült Államok–Dél-Korea szövetséget meggyengíteni. Kínát zavarja, hogy Dél-Korea és az

¹³¹ Lásd: 110. l. ...” Several PRC analysts also estimated that the chances for a fourth North Korean nuclear test are relatively high”...

¹³² Lásd: 51. l. 2011.-es adatok

¹³³ Mike Yeo: Aircraft Carriers or Not? Flattops in the Pacific. The Diplomat. 2013. szeptember 8. Forrás: <http://thediplomat.com/2013/09/08/aircraft-carriers-or-not-flattops-in-the-pacific/> Letöltés ideje: 2013. október 7. p. 1.

¹³⁴ Chinese Naval Forces. Sinodefence.com. Forrás: <http://www.sinodefence.com/navy/> Letöltés ideje: 2013. november 1.

Az adat körülbelüli, és a weboldalon található részletes adatokból összeszámolt, emellett tartalmazza a tengeralattjárókat is.

¹³⁵ Uo.

Egyesült Államok közös hadgyakorlatokat tart, egy ízben még az Egyesült Államok–Dél-Korea szövetséget regionális biztonságra való fenyegetésként értékelte.¹³⁶

Kínának erős gazdasági érdeke fűződik a Dél-Koreával való jó viszonyhoz. A két ország közötti kereskedelem értéke 2011-ben 220, 63 milliárd dollárt tett ki (1992-ben ez csak 6,37 milliárd dollár volt).¹³⁷ Kína számára Dél-Korea a harmadik legnagyobb kereskedelmi partner, míg Dél-Korea számára Kína a legnagyobb kereskedelmi partner.¹³⁸ Tárgyalások folynak egy jövőbeli kétoldalú szabadkereskedelmi egyezményről.¹³⁹

Az alábbiakban Kína és Japán kapcsolatát mutatom be. A Kína-Japán kapcsolatot antagonisztikus történelmi ellentét árnyékolja be. Az ezt meghatározó történelmi esemény a nankingi (nanjingi) mészárlás volt.¹⁴⁰ Ebben a kínai városban (a Kuomintang fővárosa volt) 6 hét alatt becslések szerint 300 ezer embert megöltek a japánok. Kína nem tudja elfeledni a szörnyű vérengzést, és emiatt hűvös Japánnal szemben, Japán szerint Kína „lejárátja őt az akkor történt események elnagyolásával”. Ez a szomorú történelmi esemény megmérgezi a két ország kapcsolatát, és táptalajt ad a nacionalista ellentéteknek.

A nacionalista ellentétek megnyilvánulásának jó példája a Kína Japán szigetvita. A Szenkaku/Tiaojü-szigetek körüli konfliktus, melyről már írtam¹⁴¹ nem új keletű: Kína 1972-ben tiltakozott először a Szenkaku/Tiaojü-szigetek japán megszállása ellen.¹⁴² A konfliktus 2012 szeptemberében, a vitatott szigetek Japán általi megvétele után erősödött fel, és a tettegességgig fajult. 2012. szeptember 10.-én Japán megvásárolta a vitatott szigeteket egy magánszemélytől.¹⁴³ Szeptember 15.-én tiltakozó kínaiak megostromolták a japán követséget, szeptember 16.-ai tiltakozások során pedig japán autókat és japán éttermeket rongáltak

¹³⁶ Han Suk-hee: South Korea Seeks to Balance Relations with China and the United States. Council on Foreign Relations. 2012. november. Forrás: <http://www.cfr.org/south-korea/south-korea-seeks-balance-relations-china-united-states/p29447> Letöltés ideje: 2013. november 3.

¹³⁷ Uo.

¹³⁸ Uo., 2012. novemberi állapot

¹³⁹ Korea, China move towards trade deal. IOL. 2013. szeptember 6. Forrás: <http://www.iol.co.za/business/international/korea-china-move-towards-trade-deal-1.1574048> Letöltés ideje: 2013. november 3.

¹⁴⁰ Tarján M. Tamás: 1937. december 13. | A nankingi mészárlás kezdete. Rubicon. Forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1937_december_13_a_nankingi_meszarlas_kezdete/ Letöltés ideje: 2013. november 1.

¹⁴¹ Lásd: 52. lj.

¹⁴² Lásd: 52. lj. p. 18.

¹⁴³ Timeline: the Diaoyu-Senkaku Islands dispute. South China Morning Post. 2012. szeptember 17. Forrás: <http://www.scmp.com/news/china/article/1039204/timeline-diaoyu-senkaku-islands-dispute> Letöltés ideje: 2013. november 4.

meg.¹⁴⁴ Szeptember 17.-én a Toyota és a Honda ideiglenesen egész Kína területén bezáratta gyárait.¹⁴⁵ Ez az eseménysorozat mutatja, hogy a nacionalista indulatok, feszültségek könnyen megmérgezhetik két ország kapcsolatát.

A konfliktus valódi oka: az olaj. 1969-ben fedeztek fel olajlelőhelyeket a Szenkaku/Tiaoju-szigetek közelében.¹⁴⁶ Az olaj stratégiai nyersanyag, mindkét országnak szüksége van rá. Kínának tehát stratégiai és gazdasági érdeke is lenne, hogy a Szenkaku/Tiaoju-szigetek, és így a közelükben fekvő olajlelőhelyek őhozzá tartozzanak, és ne Japánhoz.

Emellett ugyanúgy létező stratégiai érdek, hogy Japán és az Egyesült Államok közötti szövetség meggyengüljön, és így Japán közelebb kerüljön Kínához, mint az Egyesült Államokhoz. Ahogy fentebb már leírtam, Japán és az Egyesült Államok rendszeresen tartanak közös hadgyakorlatokat.¹⁴⁷ Ezt Kína provokációnak tekinti, ugyanúgy, ahogy a Dél-Koreával közös hadgyakorlatokat. Az egyik ilyen hadgyakorlat pont a Szenkaku/Tiaoju-szigetek körüli 2012 őszi konfliktus idején zajlott le, amelyet Kína többször is bírált.¹⁴⁸ Emellett Kínának az sem tetszik, hogy az Egyesült Államok drónokat telepít Japán területére¹⁴⁹

Mindazonáltal Kínának a békés viszonyhoz is fontos érdekei fűződnek, ezek főképp gazdaságiak. 2013 első harmadában a két ország közötti kereskedelem értéke 147,5 milliárd dollár volt.¹⁵⁰ Ebből a Kína felől érkező japán import 85,8 milliárd dollár volt, míg Japán Kína felé irányuló exportja 61,4 milliárd dollár volt, vagyis míg Kína számára a kereskedelem nyereséges (szufficites), addig Japán számára deficitese, a különbség 24,4 milliárd dollár.¹⁵¹ A kereskedelem 8,8%-kal csökkent 2013 első felében, melynek egyik oka a Szenkaku/Tiaoju-szigetek körüli konfliktus.¹⁵² A konfliktus befolyásolja, hogy hogyan vélekednek a kínaiak Japánról, és nem is vesznek tőlük annyi terméket,¹⁵³ emellett, mint fentebb leírtam, Japán be

¹⁴⁴ Uo.

¹⁴⁵ Uo.

¹⁴⁶ Lásd: 52. l. p. 18.

¹⁴⁷ Lásd: 35. l.

¹⁴⁸ US and Japan begin military drills amid China tension. BBC. 2012. november 5. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-20202357> Letöltés ideje: 2013. november 5.

¹⁴⁹ Lásd: 46. l.

¹⁵⁰ JETRO Survey: Analysis of Japan-China Trade in the first half of 2013. Japan External Trade Organization. 2013. augusztus 20. Forrás: <http://www.jetro.go.jp/en/news/releases/20130820558-news> Letöltés ideje: 2013. november 5.

¹⁵¹ Uo.

¹⁵² Li Jiabao and Zheng Yangpeng: Trade between China, Japan slumps 8.8 percent. China Daily. 2013. augusztus 23. Forrás: http://www.chinadaily.com.cn/china/2013-08/23/content_16917587.htm Letöltés ideje: 2013. november 5.

¹⁵³ Uo.

is zár gyárakat Kínában, így azokat a termékeket Japánban termelik meg és drágábbak lesznek.

Fentebb már írtam, hogy Dél-Korea és Japán kerüljön közelebb Kínához, és távolodjon el az Egyesült Államoktól. Ez a következők miatt lényeges Kína számára: Dél-Korea és Japán relatíve kis hatalmaknak számítanak a térségben, míg Kína nagyhatalom, gazdasági politikai, katonai és demográfiai értelemben egyaránt. Dél-Korea és Japán sokkal kevésbé tudnának ellenállni Kína nyomásának, ha nem lenne mögöttük az Egyesült Államok. Így, amikor Kína szembekerül Dél-Koreával, vagy Japánnal, akkor közvetetten az Egyesült Államokkal kerül szembe.

Ehhez a gondolathoz kapcsolódnak Kína érdekei az Egyesült Államokkal szemben. Kínának érdeke, hogy az Egyesült Államok vonuljon vissza a Kelet-Kínai tenger térségéből, beleértve Japánt és Dél-Koreát.¹⁵⁴ Az Egyesült Államok jelenlétét a térségben Kína a szuverenitására veszélyt jelentő tényezőként értékeli. Ugyanígy értékeli Kína a hadgyakorlatokat is, melyekről már fentebb írtam.

Kínát irritálja, hogy az Egyesült Államok térségbeli stratégiája szándékosan őellene irányul. Szakértők szerint az Egyesült Államok Air-Sea Battle nevű stratégiája (melynek célja, hogy megelőző csapást mérjen az ellenség parancsnoki, irányító és a kilövő rendszereire) egyértelműen Kína ellen irányul.¹⁵⁵ Kínát az is zavarja, hogy amerikai járőrhajók behatolnak a felségvizeire.¹⁵⁶

Kínának Észak-Koreával kapcsolatos, az Egyesült Államokkal szembeni érdekei a következők. Ahogy már fentebb is többször leírtam, Kína azt akarja, hogy tárgyalásos úton oldódjon meg a koreai konfliktus, a Koreai-félsziget atomfegyver mentesítése, és ne erőszakkal. Ezért vétózza meg mindig az olyan ENSZ BT határozatszövegek elfogadását, amelyek feljogosítanak erőszak alkalmazására (habár bármelyik ENSZ tagállam alkalmazhat erőszakot a célállam ellen egy azt engedélyező határozat elfogadása esetén, gyakorlatilag csak az Egyesült Államok lenne abban a helyzetben, hogy ezt megtegye, ezért a kínai vétó az Egyesült Államok ellen irányul). A két nagyhatalom ugyanúgy érzékeli az

¹⁵⁴ Kína szeretné, ha az Egyesült Államok Tajvanból is kivonulna, de ez ennek az esszének a témájához nem kapcsolódik, ezért nem fejtem ki.

¹⁵⁵ David Gompert, Terrence Kelly: Escalation Cause. Foreign Policy. 2013. augusztus 23. Forrás: http://www.foreignpolicy.com/articles/2013/08/02/escalation_cause_air_sea_battle_china Letöltés ideje: 2013. november 5.

¹⁵⁶ Zbigniew Brzezinski: Stratégiai vízió. Antall József Tudásközpont. Budapest. 2013. p. 242.

észak-koreai nukleáris program által keltett fenyegetést, ugyanaz lenne a cél, csak az eszközök mások.¹⁵⁷ A tárgyalásos megoldás Kína számára érzékelhető előnyeiről (a presztízsről, és az időhúzásról) fentebb már írtam, azokat nem ismételném meg, de felhívnam arra a figyelmet, hogy ha tárgyalásos úton oldódna meg Észak-Korea atomfegyver mentesítése, az bizonyára nem veszélyeztetné a Koreai-félsziget stabilitását, szemben egy esetleges amerikai támadással. Azért nem, mert akkor Észak-Koreának is bele kell egyeznie az atomfegyver mentesítésbe, és (véltetőleg) nem állna ellen.

Másrészt Kínának szövetségese is Észak-Korea, nem engedheti, hogy az Egyesült Államok és Dél-Korea erőszakkal egyesítse a Koreai-félszigetet, mint ahogy azt az 1950-53-as koreai háborúban (habár nem ők kezdték, hanem Észak-Korea) megpróbálták. Többek között ezért is lenne fontos Kínának, hogy az Egyesült Államok kivonja csapatait a térségből, mert ez biztosítékot jelentene Kínának, hogy nem fogja a másik tömb elkezdni a háborút.

Viszont, ahogy az előző fejezetben írtam, Phenjan 2013 márciusában és áprilisában háborúval fenyegetődzött. Fentebb azt is leírtam, hogy Kína nem irányítja Észak-Koreát, és hosszú távú érdeke fűződik a non-prolifercióhoz. Ezért neki is érdekében állna az együttműködés ezen a területen az Egyesült Államokkal, csakúgy, mint ahogy az Egyesült Államoknak Kínával. Ez az együttműködés különböző formákat vehet fel: bilaterális elköteleződés, akár szerződések formájában; közös álláspont kialakítása kétoldalú tárgyalásokon, melyet a hat résztvevő tárgyalásokon lehetne előadni, olyan gazdasági szankciók bevezetése Észak-Korea ellen, melynek a kínai gazdaságra hátrányos hatásait az Egyesült Államok egyenlítőné ki, közös erődemonstráció, az észak-koreai fegyverek ENSZ és Kína által ellenőrzött megsemmisítése, stb.

Az együttműködéshez azonban elengedhetetlen, hogy az Egyesült Államok ne fenyegetse Kínát. Addig Kína semmit nem fog tenni Észak-Korea ellen, amíg fenyegetve érzi magát az Egyesült Államok és szövetségesei által. Számára inkább megfelel Észak-Korea, mint biztos szövetségese, mint a fenyegető Egyesült Államok. Másrészt, Kína nagyhatalom, a világ második legerősebb hatalma és a fent leírt együttműködési javaslatok megfogadása azt jelentené, hogy a koreai konfliktus kérdésében engedett az Egyesült Államoknak. Ez számára nemcsak presztízsveszteség, hanem a feladása annak a több mint 60 éves politikának, hogy Észak-Koreát támogatni kell. Ezt Kína nem szívesen tenné meg.

¹⁵⁷ Lásd: 110. l. p. 2. ...” The growing difference between Washington and Beijing appears not to lie in threat perceptions, but in preferred policy responses.”...

A probléma, és a konfliktus megoldatlanságának oka lényegében az, hogy Kína hosszú távú, vagy rövid távú érdekeit helyezi előtérbe. Ez a hosszú és rövid távú érdek gyakran ellentétes egymással. Kínának érdekében állna valamilyen módon összeegyeztetni a stabilitást (rövid távú érdek) a non-prolifерációval (hosszú távú érdek). Ezt akkor tudná megtenni, ha elfogadja, hogy Phenjan atomprogramja a Koreai-félsziget stabilitására veszélyt jelent. Félreértés ne essék, Kína aggódik Észak-Korea nukleáris programja miatt, de amíg nem érzi fontosabbnak a non-prolifерációt a Kim-rezsim fenntartásánál, amíg úgy gondolja, hogy Phenjan nukleáris programja kisebb veszélyt jelent a félsziget stabilitására, mint az Egyesült Államok és szövetségesei, addig nem várható változás Kína Észak-Koreát érintő politikájában.

V. A Koreai-félsziget egyesítése, lehetséges következményei

Ebben a fejezetben ismertetek egy megoldási lehetőséget, mely nem más, mint a Koreai-félsziget egyesítése. Ez első látásra nem tűnik koherensnek az eddigiekkel, de fontosnak tartom rávilágítani arra, hogy érdeke-e az érintett szereplőknek, hogy a konfliktust a Koreai-félsziget egyesítésével oldják meg, és milyen lehetséges következményekkel számolhatnak.

A konfliktus a világháború vége óta tart, mikor a Koreai-félszigeten megalakult Észak- és Dél-Korea, és ezzel megkezdődött a Koreai-félsziget, és a koreai nemzet máig tartó kettészakítottsága. Kézenfekvőnek hangzik, hogy a Koreai-félsziget, és a koreai nemzet egyesítése megoldhatná a konfliktust. Erre van is precedens a történelemben: a vietnámi háború, melynek végén Észak- és Dél-Vietnám a kommunista Észak irányítása alatt 1975-ben egyesült.

Érdeke-e az Egyesült Államoknak és szövetségeseinek a Koreai-félsziget egyesítése? Az az igazság, hogy nem. Az Egyesült Államok és szövetségesei a békében, és a stabilitásban érdekeltek. Ha Észak-Korea egyesül Dél-Koreával, megváltozik a status quo, kiszámíthatatlan helyzet fordulhat elő. Maga az átalakulás, egyesülés olyan folyamatokat indítana be, olyan feszültségeket, kétségbeesést indukálna, melyhez foghatót a kelet-közép-európai rendszerváltások idején és azt követően voltak tapasztalhatók. Sokan elmenekülnének otthonukból, mert teljesen megváltozna az addig ismerős, és bevett társadalmi-gazdasági rendszer. Dél-Koreának nagy megterhelést jelentene a sok éhező, nyomorgó észak-koreai eltartása, mely politikai válsághoz vezetne. Dél-Korea számára olyan lenne a helyzet, mint Németország egyesülése 1990-ben. Matura Tamás szerint Dél-Korea „elrettentő példaként” tekint a német újraegyesülésre.¹⁵⁸ Japán az egyesülés mellett van, mert nem kell félnie Észak-Koreától, és annak atomprogramjától, de a következményeitől ő is tarthat, mint például a regionális instabilitástól, és a bizonytalanságtól. Az Egyesült Államok számára megszűnne a jogalap a bázisok fenntartására, pedig a katonai jelenlét fontos az Egyesült Államoknak, erről nem szívesen mondana le. A bázisok fenntartása kellemetlenné válna Dél-Korea számára, és a térség államai számára is fenyegetést jelentene. Dél-Korea az Egyesült Államoktól kérne pénzügyi és egyéb segítséget az egyesülést követő problémákra. Emellett foglalkozni kell azzal a ténnyel is, hogy mi lesz az észak-koreai atomfegyverekkel, és ballisztikus rakétákkal. Mindezek csakúgy az egyesült Korea kezében maradjanak, vagy semmisítsék meg őket? És

¹⁵⁸ Lásd: 83. l.j.

hogyan lehet megakadályozni, hogy ne kerüljenek a tömegpusztító fegyverek olyan szereplők, pl. terroristák kezébe, akik ezeket céljaik elérésére felhasználnák?

A másik oldalon ott van Kína. Kínának sem áll érdekében, hogy a Koreai-félsziget, és a koreai nemzet egyesüljön. Kínának az Egyesült Államokhoz és szövetségeseihez hasonlóan a béke és a régió stabilitása elsődleges prioritást élvez. A barátságos, mondhatni leghűségesebb szövetséges Észak-Korea helyett az új dél-koreai irányítás alatt álló Korea biztosan nem lesz olyan jó partnere Kínának, legyen szó gazdasági, vagy politikai kérdésekről.¹⁵⁹ Azok az észak-koreaiak, akiknek az addigi rendszer volt a „normális” és nem akarják elviselni, hogy nem ez van, elsősorban Kína felé menekülnének. Rengeteg menekült próbálna átkelni a kínai határon, és ez nagy kihívást jelentene a kínai hatóságoknak.¹⁶⁰ Kínának, ugyanúgy, mint az Egyesült Államoknak és szövetségeseinek számottevő fejtörést okozna a tömegpusztító fegyverek kérdése. Kínának fel kell készülnie arra, hogy a közvetlen szomszédjában az Egyesült Államok, egy erős ellenfél tart fenn bázisokat. Egy olyan ellenfél, melynek az előretolt erők védelmét célzó stratégiája¹⁶¹ Kína ellen irányul, és mely járőrhajókat küld Kína felségvizeire.¹⁶² Észak-Korea pedig ebben a scénárióban megszűnne létezni, neki értelemszerűen nem érdeke ez a megoldás.

Eddig azzal a feltételezéssel éltem, hogy a Koreai-félsziget dél-koreai fennhatóság alatt egyesül, vagyis egész Korea kapitalista demokrácia lesz, mely az Egyesült Államokhoz kötődik. Képzeliük el, mi lenne akkor, ha Észak-Korea kerülne Dél-Korea fölébe, és a kommunista diktatúra az egész Koreai-félszigetet uralma alá hajtana! Észak-Korea ennek örülne a legjobban, hiszen kiterjeszthetné uralmát az egész félszigetre. A phenjani rezsim tömeges tisztogatásokba kezdene Dél-Koreában. Rengeteg ember menekülne a tisztogatások elől, az ő elsődleges és legközelebbi célpontjuk Japán lenne, mely sokkal nehezebb helyzet elé állítaná a japán hatóságokat, mint Kínát a fent vázolt scénárióban. Kína szárazföldi határral rendelkezik Korea irányába, értelemszerűen ott próbálna a legtöbb menekült. Japán azonban szigetország, és a hajókon jövő menekültek olyan problémát okozhatnak, mint a Lampedusa melletti hajótörések¹⁶³ Mivel Dél-Korea fontos része a világ gazdaságnak (a

¹⁵⁹ Ehhez hasonló gondolat található Matura Tamás elemzésében. Lásd: 82. l. „...” stratégiai szempontból is hátrányos helyzetbe kerülne Peking, ha az addigi baráti kommunista Észak-Korea helyett egy, az Egyesült Államokkal szoros szövetséget ápoló, egyesült Koreával válna határossá.”...

¹⁶⁰ Lásd: 83. l. „...” A phenjani rendszer összeomlása Kína számára is hatalmas teherterhelés lenne, a KNNDK-val határos kínai tartományokba várhatóan észak-koreai menekültek áradata érkezne.”...

¹⁶¹ Lásd: 155. l.

¹⁶² Lásd: 156. l.

¹⁶³ Október 3.-án és 11.-én is elsüllyedt egy menekültszállító hajó, több száz ember meghalt.

Világbank adatai alapján a 15. legnagyobb GDP-vel rendelkező ország¹⁶⁴), az egész világ megérezné azt, ha észak-koreai fennhatóság alatt egyesülne. Ha a phenjani rezsim ugyanazt a gazdaságpolitikát folytatná Dél-Koreában, mint jelenleg Északon, az felérne a világpiacról való visszavonulással. Eltűnnének a dél-koreai áruk és a márkák (pl. Samsung, LG) és ez világszinten csökkentené a választékot, és akinek ezekben a vállalatokban van részvénye, az bűcsút inthetne azoknak. Az Egyesült Államok számára kényszerű visszavonulást jelentene a Koreai-félszigetről, ha Phenjan irányítása alá vonná az egész félszigetet, ugyanúgy, ahogy Vietnamból ki kellett vonulnia 1975-re. A katonai erejét már nem állomásoztathatná a Koreai-félszigeten, és ez nagy érvágást jelentene az érdekérvényesítési képességeinek a térségben. Emellett elveszítené Dél-Koreát, mint gazdasági partnert is. Számolni kellene azzal a lehetőséggel is, hogy a kommunista rezsim felbátorodik, nagyobb erővel fog fejleszteni tömegpusztító fegyvereket, és nagyobb intenzitással adná át az Egyesült Államok ellenfeleinek.

Míg Dél-Koreának, Japánnak és az Egyesült Államoknak ez a forgatókönyv mindenképpen rossz lenne, addig Kína számára a helyzet ennyire nem lenne egyértelmű. Egyrészt Kínának előnyös lenne egy a Kim-rezsim által irányított Koreai-félsziget. Ebben az esetben nem állomásozna amerikai kontingens a Koreai-félszigeten, amit az előző fejezetben fontos kínai érdekként rögzítettem. Még kevesebb katonát kellene állomásoztatni az északkeleti határszélen. Gazdasági előnyei is lennének ennek az állapotnak: Kína könnyebben fektethetne be a Koreai-félsziget déli részén, és még nagyobb gazdasági növekedést érhetne el.

Másrészről hátrányos is lenne Kínának egy kommunista irányítású Koreai-félsziget. A Kim-rezsim erősebb lenne, és lazítana a Kína felé fennálló jó szövetségi viszonyon. Kína még kevésbé lesz képes nyomást gyakorolni Phenjanra. Kínának is számolnia kellene azzal, hogy Phenjan felbátorodik, és még inkább tömegpusztító fegyverek előállításába kezd, amelyet Kína még inkább fenyegetésként élne meg, mint a mostani helyzetet.

Nicole Winfield and Stephen Calleja: Second migrant ship capsizes near Sicily where shipwreck left 339 dead last week. National Post. 2013. október 11. Forrás: <http://news.nationalpost.com/2013/10/11/second-migrant-ship-capsizes-near-sicily-where-shipwreck-left-339-dead-last-week/> Letöltés ideje: 2013. november 7.

Migrant boat capsizes leaves 27 dead in Mediterranean. BBC. 2013. október 11. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-24499890> Letöltés ideje: 2013. november 7.

¹⁶⁴ Gross Domestic Product. World Development Indicators database, World Bank. 2013. szeptember 23. Forrás: <http://data.worldbank.org/data-catalog/GDP-ranking-table> Letöltés ideje: 2013. november 7. A Resources fülön le lehet tölteni Excel, CSV, és PDF formátumban.

Összességében, ha a Koreai-félsziget egyesülne, a világ egy bizonytalanabb hely lenne. Ez egyik érintett szereplőnek sem érdeke, ezért nem várható előrelépés a közeljövőben a Koreai-félsziget egyesítésével kapcsolatban.

VI. Konklúzió

A dolgozat azt vizsgálta, hogy milyen érdekekkel, célokkal rendelkezik a két nagyhatalom, az Egyesült Államok, és Kína a koreai konfliktust, Észak-Koreát, és Észak-Korea nukleáris, és ballisztikus rakéta fejlesztésért illetően. Megvizsgáltam az érdekek, és célok eléréséért alkalmazott politikájukat, lépéseiket és azok hatékonyságát. Az elemzésemnél figyelembe vettem a két nagyhatalom szövetségeseihez fűződő viszonyát, és katonai erejüket. Górcső alá vettem a koreai háború óta eltelt fontosabb eseményeket, majd külön-külön a két nagyhatalom érdekeit, és a Koreai-félsziget egyesítését, mint megoldási lehetőséghez fűződő érdekeiket.

Megpróbáltam megválaszolni a hipotézisemet, miszerint a két nagyhatalom szerteágazó, sőt ellentétes érdekekkel rendelkezik, melyek összeegyeztetése meglehetősen nehéz, és az érdekek összeegyeztetésének hiánya gátolja a konfliktus megoldását. Emellett megpróbáltam választ kapni a kérdéseimre: Hogyan viszonyul a két említett nagyhatalom Észak-Korea nukleáris fenyegetéséhez? Hogyan viszonyul a két nagyhatalom a regionális konfliktushoz? Mik a két nagyhatalom stratégiai érdekei, céljai? Hogyan, milyen lépésekkel mozdítják elő ezeknek az érdekeknek az érvényesülését, a célok megvalósulását? Érdeükben áll-e a Koreai-félsziget egyesítése?

A kutatásom elméleti módszertani keretének ezt a két tételmondatot, feltételezést jelöltem meg: 1.: A nemzetközi rendszer legfontosabb szereplői a nagyhatalmak. 2.: Az államokat egységes (unitárius) szereplőknek tekintem. Azért alkotja ez a két mondat a kutatásom elméletét, mert ez felelt meg legjobban a kutatásom céljának.

Mindkét nagyhatalmat aggasztja Észak-Korea nukleáris fenyegetése. Míg az Egyesült Államok számára a non-prolifерáció a fő szempont Észak-Koreát illetően, addig Kína számára a félsziget stabilitása az elsődleges prioritás. Mindkét fél számára fontos a status quo, a béke. Egyiküknek sem érdeke a félsziget egyesítése, mert ez aláásná a Koreai-félsziget stabilitását.

A két nagyhatalom regionális szinten ellenfelek: Míg az Egyesült Államok támogatja Japánt és Dél-Koreát, addig Kína Észak-Korea szövetségese. A regionális arénában két egymással szemben álló tömbbe tömörülnek. Ennek oka mindkét részről nagyhatalmi ambíciók: az Egyesült Államok számára a katonai jelenlét a térségben, Kína számára a szuverenitás kiterjesztése a Szenkaku-Tiaojü szigetekre, és a nyomásgyakorlás Japánra és Dél-Koreára.

Az Egyesült Államok stratégiai érdeke a non-prolifерáció, vagyis Észak-Korea ne adja tovább a tömegpusztító fegyvereket, és ne is fejlessze őket, vagyis ezzel együtt a Koreai-félsziget atomfegyver mentesítése. Fontos számára az együttműködés Kínával ezen a téren. Kína számára fontos a félsziget stabilitása, hogy Észak-Korea megmaradjon, emellett hogy az Egyesült Államok vonuljon ki a térségből. De az is fontos Kína számára, hogy Észak-Korea, ne fejlesszen nukleáris tömegpusztító fegyvereket, és ballisztikus rakétákat, mert ez Kína számára is veszélyt jelent. Az érdekérvényesítés lépései az Egyesült Államok részéről az ENSZ szankciók megszavazása, a PSI felállítása, „sticks and carrots” politika élelemszállítmányokkal és a térségbeli katonai jelenlét fenntartása. Kína is megszavazza az ENSZ szankciókat, de nem engedi, hogy azok az erőszak alkalmazását lehetővé tegyék, ezzel szemben a diplomáciai megoldást szorgalmazza (hat résztvevős tárgyalások.) Az Egyesült Államok nem tudja megakadályozni, hogy Észak-Korea folytassa nukleáris programját, de ugyanúgy Kína sem képes erre. Kína számára eredmény, hogy még mindig béke van, az Egyesült Államok számára pedig eredmény, hogy Észak-Korea még nem indított el háborút.

Bizonyítottak tekinthető, hogy a két nagyhatalom érdekei ellentétesek, és nehezen összeegyeztethetők. Ezt bizonyítja a hat résztvevős tárgyalások sikertelensége, az ENSZ szankciók eredménytelensége. Ha itt született volna eredmény, a konfliktus valószínűleg megoldódott volna, vagy katonai erővel (ENSZ szankciók), vagy diplomáciai megoldással. Tehát bizonyítottak tekinthető az is, hogy az érdekek összeegyeztetésének hiánya gátolja a konfliktus megoldását.

Végezetül felhívom a figyelmet egy paradoxonra: közös érdek, hogy a konfliktus rövid távon ne oldódjon meg. Mindkét félnek fontos a status quo fenntartása, hogy ne törjön ki a háború. Hosszú távon természetesen érdeke minden félnek, sőt, az egész világnak konfliktus megoldása, de eddig egyik fél sem tette meg az ehhez szükséges lépéseket. Se az ENSZ BT-ben, se a hat-résztvevős tárgyalásokon nem született megoldás. Az Egyesült Államok nem próbálta meg eddig egyoldalúan, erőszakkal megsemmisíteni Észak-Korea nukleáris arzenálját, a fejlesztéshez szükséges infrastruktúrát, és Kína sem vonta meg teljesen támogatását Észak-Koreától még a nukleáris kísérleteket követően sem. Amíg ez a hozzáállás nem változik meg, amíg Észak-Korea nem tesz valami elfogadhatatlan ballépést, amíg Kína támogatja Észak-Koreát, és amíg az Egyesült Államok sem teszi meg a konfliktus lezárásához szükséges, akár egyoldalú lépéseket, a megosztott Koreai-félsziget konfliktusa sokáig megoldatlan marad.

Irodalomjegyzék

Aoki, Naoko: Korea's Third Kim: Will Anything Change? World Affairs Március/Április 2012. Forrás: <http://www.worldaffairsjournal.org/article/korea%E2%80%99s-third-kim-will-anything-change> Letöltés ideje: 2013. október 9.

Bajoria, Jayshree – Xu, Beina: The China-North Korea Relationship. Council on Foreign Relations. 2013. február 21. Forrás: <http://www.cfr.org/china/china-north-korea-relationship/p11097#p5> Letöltés ideje: 2013. október 31.

Bajoria, Jayshree: The Six-Party Talks on North Korea's Nuclear Program. Council on Foreign Relations. 2013. március 8. Forrás: <http://www.cfr.org/proliferation/six-party-talks-north-koreas-nuclear-program/p13593> Letöltés ideje: 2013. május 16.

Brzezinski, Zbigniew: Stratégiai vízió. Antall József Tudásközpont. Budapest. 2013.

Cohen, Jerome A.: North Korea: The American Dilemma. Council on Foreign Relations. Forrás: <http://www.cfr.org/north-korea/north-korea-american-dilemma/p27200> Letöltés ideje: 2013. szeptember 24.

Chan, Minnie: China's Korean war veterans still waiting for answers, 60 years on. South China Morning Post. 2013. július 28. Forrás: <http://www.scmp.com/news/china/article/1292278/chinas-korean-war-veterans-still-waiting-answers-60-years> Letöltés ideje: 2013. október 29.

Chance, David – Kim, Jack: North Korean nuclear test draws anger, including from China. Reuters. Forrás: <http://www.reuters.com/article/2013/02/12/us-korea-north-idUSBRE91B04820130212> Letöltés ideje: 2013. április 21.

Gompert, David and Kelly, Terrence: Escalation Cause. Foreign Policy. 2013. augusztus 23. Forrás: http://www.foreignpolicy.com/articles/2013/08/02/escalation_cause_air_sea_battle_china Letöltés ideje: 2013. november 5.

Jiabao, Li – Yangpeng, Zheng: Trade between China, Japan slumps 8.8 percent. China Daily. 2013. augusztus 23. Forrás: http://www.chinadaily.com.cn/china/2013-08/23/content_16917587.htm Letöltés ideje: 2013. november 5.

George Kennan: 861.00/2 - 2246: Telegram („Long Telegram”) Forrás: <http://www2.gwu.edu/~nsarchiv/coldwar/documents/episode-1/kennan.htm> Letöltés ideje: 2013. szeptember 28.

Halpin Dennis P.: Syria and North Korea: A Real Axis of Evil. The National Interest. 2013. szeptember 4. Forrás: <http://nationalinterest.org/commentary/syria-north-korea-real-axis-evil-8994> Letöltés ideje: 2013. október 16. p. 2.

Kaplan, Fred: Who's Afraid of Kim Jong-un? Slate. 2013. március 14. Forrás: http://www.slate.com/articles/news_and_politics/war_stories/2013/03/kim_jong_un_why_north_korea_s_young_leader_may_be_the_most_frightening_new.html Letöltés ideje: 2013. május 17.

Keys, David: Keleti gigászok harca. BBC History III. évfolyam (2013)/1. szám.

Kissinger, Henry: Diplomácia. Panem Könyvkiadó, Budapest

London, Brad: U.S. flies B-52s over South Korea. CNN. 2013. március 20. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/03/19/world/asia/korea-b-52s/index.html> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

Lobell, Steven E. – Ripsman, Norrin M. – Taliaferro, Jeffrey W. (szerk.): Neoclassical realism, the state, and foreign policy. Cambridge University Press 2009.

Matura Tamás: A koreai konfliktus stratégiai dimenziói. Magyar Külügyi Intézet. Gyorselemzés, 2010/21. Forrás: <http://www.hiia.hu/pub/displ.asp?id=MGXJLT> Letöltés ideje: 2013. szeptember 23.

McCurry, Justin – Branigan, Tania: North Korea stages nuclear test in defiance of bans. The Guardian. Forrás: <http://www.guardian.co.uk/world/2013/feb/12/north-korea-nuclear-test-earthquake> Letöltés ideje: 2013. április 21.

McDonald, Mark: 'Crisis Status' in South Korea After North Shells Island. The New York Times. 2010. November 23. Forrás: <http://www.nytimes.com/2010/11/24/world/asia/24korea.html?pagewanted=all&r=0> Letöltés ideje: 2013. május 17.

Mullen, Jethro: Tough U.N. action vowed after North Korean nuclear test. CNN. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/02/11/world/asia/north-korea-seismic-disturbance> Letöltés ideje: 2013. április 21.

Mullen, Jethro: U.S. says it sent B-2 stealth bombers over South Korea. CNN. 2013. március 28. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/03/28/world/asia/korea-us-b2-flights/index.html> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

Pritchard, Charles L. "Jack" – Tilelli, John Jr. – Snyder, Scott A.: US policy towards the Korean Peninsula. Council on Foreign Relations. 2010. június. Forrás: <http://www.cfr.org/north-korea/us-policy-toward-korean-peninsula/p22205> Letöltés ideje: 2013. október 9.

Sang-Hun, Choe: U.S. and South Korea Put Forces on Alert for Missile Test by North. The New York Times. 2013. április 10. Forrás: <http://www.nytimes.com/2013/04/11/world/asia/north-korea-missile.html> Letöltés ideje: 2013. április. 26.

Schmitt, Alexandra: UN Security Council Resolutions on North Korea. Arms Control Association. Forrás: <http://www.armscontrol.org/factsheets/UN-Security-Council-Resolutions-on-North-Korea> Letöltés ideje: 2013. április 24.

Stares, Paul B.: Seize the Moment in North Korea. The New York Times. 2011. december 22. Forrás: http://www.nytimes.com/2011/12/23/opinion/seize-the-moment-in-north-korea.html?_r=3&ref=global& Letöltés ideje: 2013. október 9.

Starr, Barbara – Mullen, Jethro – Kwon, K.J.: U.S. moves warship, sea-based radar to watch North Korea. CNN. 2013. április 2. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/04/01/world/asia/us-north-korea-radar> Letöltés ideje: 2013. május 16.

Suk-hee Han: South Korea Seeks to Balance Relations with China and the United States. Council on Foreign Relations. 2012. november. Forrás: <http://www.cfr.org/south-korea/south-korea-seeks-balance-relations-china-united-states/p29447> Letöltés ideje: 2013. november 3.

Tarján M. Tamás: 1937. december 13. | A nankingi mészárlás kezdete. Rubicon. Forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1937_december_13_a_nankingi_meszarlas_kezdetek/ Letöltés ideje: 2013. november 1.

Tarján M. Tamás: 1947. március 12. | A Truman-doktrína meghirdetése. Rubicon. Forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1947_marcius_12_a_truman_doktrina_meghirdetese/
Letöltés ideje: 2013. szeptember 14.

Tarján M. Tamás: 1953. július 27. | A panmindzsoni fegyverszünettel véget ér a koreai háború. Rubicon. Forrás: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1953_julius_27_a_panmindzsoni_fegyverszunettel_veget_er_a_koreai_haboru/ Letöltés ideje: 2013. május 3.

Titterton, Sarah: North Korea: timeline of escalating threats. The Telegraph. 2013. március 30. Forrás: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/9962442/North-Korea-timeline-of-escalating-threats.html>. Letöltés ideje: 2013. május. 16.

Waltz, Kenneth N.: Theory of International Politics. Addyson-Wesley Publishing Company Inc. 1979.

Whitlock, Craig – Gearan, Anne: Agreement will allow U.S. to fly long-range surveillance drones from base in Japan. The Washington Post. 2013. október 3. Forrás: http://www.washingtonpost.com/world/agreement-will-allow-us-to-fly-long-range-surveillance-drones-from-base-in-japan/2013/10/03/aeba1ccc-2be8-11e3-83fa-b82b8431dc92_story.html Letöltés ideje: 2013. október 5.

Williams, Ian (által frissítve): The Proliferation Security Initiative (PSI) At a Glance. Arms Control Association. Forrás: <http://www.armscontrol.org/factsheets/PSI> Letöltés ideje: 2013. október 15.

Winfield, Nicole – Calleja, Stephen: Second migrant ship capsizes near Sicily where shipwreck left 339 dead last week. National Post. 2013. október 11. Forrás: <http://news.nationalpost.com/2013/10/11/second-migrant-ship-capsizes-near-sicily-where-shipwreck-left-339-dead-last-week/> Letöltés ideje: 2013. november 7.

Wuthnow, Joel: How China Reads North Korea. The National Interest 2013. szeptember 8. Forrás: <http://nationalinterest.org/commentary/how-china-reads-north-korea-9009> Letöltés ideje: 2013. október 11.

Yeo, Mike: Aircraft Carriers or Not? Flattops in the Pacific. The Diplomat. 2013. szeptember 8. Forrás: <http://thediplomat.com/2013/09/08/aircraft-carriers-or-not-flattops-in-the-pacific/> Letöltés ideje: 2013. október 7.

Yoo, Audrey: Nearly 90pc of North Korea's overseas trade with China, says report. South China Morning Post. 2013. szeptember 4. Forrás: <http://www.scmp.com/news/asia/article/1303171/nearly-90pc-north-koreas-overseas-trade-china-says-report> Letöltés ideje: 2013. október 30.

Active Military Personnel by Country. Global Firepower. Forrás: <http://www.globalfirepower.com/active-military-manpower.asp> Letöltés ideje: 2013. október 5.

BBC ON THIS DAY: 1945 Atom Bomb hits Nagasaki BBC. Forrás: http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/august/9/newsid_3580000/3580143.stm Letöltés ideje: 2013. április 24.

BBC ON THIS DAY: 1945: US drops atomic bomb on Hiroshima. BBC. Forrás: http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/august/6/newsid_3602000/3602189.stm. Letöltés ideje: 2013. április 24.

Changing Guard. The Economist. 2012. november 17. <http://www.economist.com/news/china/21566685-china-shuffles-its-leadership-putting-princeling-command-changing-guard> Letöltés ideje: 2013. október 31.

Chinese Naval Forces. Sinodefence.com. Forrás: <http://www.sinodefence.com/navy/> Letöltés ideje: 2013. november 1.

CNS Experts Available for Comment on North Korea's Rocket Launch. James Martin Center for Nonproliferation Studies. Forrás: http://cns.miis.edu/stories/121212_north_korea_rocket_launch.htm Letöltés ideje: 2013. április 26.

CNS special report on North Korea's ballistic missile capabilities. James Martin Center for Nonproliferation Studies. 2006. március 22. Forrás: <http://cns.miis.edu/stories/pdfs/060321.pdf> Letöltés ideje: 2013. május 3.

Crisis Guide: The Korean Peninsula. Chapter VII: Historical Background. Council on Foreign Relations. Forrás: <http://www.cfr.org/north-korea/crisis-guide-korean-peninsula/p11954> Letöltés ideje: 2013. április 26.

DPRK to Adjust Uses of Existing Nuclear Facilities Korean Central News Agency. 2013. április 2. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

DPRK Will Show Its Will for Counteraction with Military Action: KPA Supreme Command. Korean Central News Agency. 2013. március 26. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

East Asia. Taiwan Documents Project (Central Intelligence Agency) 1995 Forrás: <http://www.taiwandocuments.org/map01.htm> Letöltés ideje: 2013. október 2.

Enriched Uranium. Nuclear Threat Initiative. Forrás: <http://www.nti.org/glossary/#enriched-uranium> . Letöltés ideje: 2013. szeptember 24.

Firebug or matchmaker? In: The Economist 2013/16. szám. 2013. április 13. Forrás: <http://www.economist.com/news/asia/21576131-what-north-korea-means-relations-between-america-and-china-firebug-or-matchmaker> Letöltés ideje: 2013. április 30.

Gross Domestic Product. World Development Indicators database, World Bank. 2013. szeptember 23. Forrás: <http://data.worldbank.org/data-catalog/GDP-ranking-table> Letöltés ideje: 2013. november 7. A Resources fülön le lehet tölteni Excel, CSV, és PDF formátumban.

Highly Enriched Uranium (HEU). Nuclear Threat Initiative. Forrás: <http://www.nti.org/glossary/#highly-enriched-uranium-heu> Letöltés ideje: 2013. szeptember 24.

Initial Actions for the Implementation of the Joint Statement. Nuclear Threat Initiative. Forrás: http://www.nti.org/media/pdfs/Initial_Actions_for_the_Implementation_of_the_Joint_Statement.pdf?_id=1322866091 Letöltés ideje: 2013. szeptember 20.

Japan-U.S. Security Treaty. Ministry of Foreign Affairs of Japan. Forrás: <http://www.mofa.go.jp/region/n-america/us/q&a/ref/1.html> Letöltés ideje: 2013. október 3.

JETRO Survey: Analysis of Japan-China Trade in the first half of 2013. Japan External Trade Organization. 2013. augusztus 20. Forrás: <http://www.jetro.go.jp/en/news/releases/20130820558-news> Letöltés ideje: 2013. november 5.

Korea, China move towards trade deal. IOL. 2013. szeptember 6. Forrás: <http://www.iol.co.za/business/international/korea-china-move-towards-trade-deal-1.1574048>

Letöltés ideje: 2013. november 3.

M5.1 - 24km ENE of Sungjibaegam, North Korea (BETA) 2013-02-12 02:57:51 UTC. United States Geological Survey. Forrás:

<http://comcat.cr.usgs.gov/earthquakes/eventpage/usc000f5t0#summary> Letöltés ideje: 2013. április 21.

Military Bases in Japan. Militarybases.com Forrás: <http://militarybases.com/overseas/japan/>

Letöltés ideje: 2013. október 5.

Migrant boat capsizes leaves 27 dead in Mediterranean. BBC. 2013. október 11. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-24499890> Letöltés ideje: 2013. november 7.

Military bases in South Korea. Militarybases.com Forrás: <http://militarybases.com/overseas/south-korea/> Letöltés ideje: 2013. szeptember 14.

Ministry of Defense. Global security Forrás: <http://www.globalsecurity.org/military/world/japan/jda.htm> Letöltés ideje: 2013. október 5.

'No plans to withdraw' UK diplomats from North Korea. BBC 2013. április 5. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-22037008> Letöltés ideje: 2013. május 16.

North-South Relations Have Been Put at State of War: Special Statement of DPRK. Korean Central News Agency. 2013. március 30. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

North Korea confirms successful nuclear test – video. The Guardian. Forrás: <http://www.guardian.co.uk/world/video/2013/feb/12/north-korea-nuclear-test-video> Letöltés ideje: 2013. április 21.

North Korea Country Profile Nuclear. Nuclear Threat Initiative. 2013. február. Forrás: <http://www.nti.org/country-profiles/north-korea/nuclear/> Letöltés ideje: 2013. április 23.

'North Korean torpedo' sank South's navy ship – report. BBC. 2010. május 20. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/10129703> Letöltés ideje: 2013. november 1.

North Korea Profile: Overview. BBC. 2013. július 23. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15256929> Letöltés ideje: 2013. október 31.

North Korea's missile program. BBC. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17399847> Letöltés ideje: 2013. április 26.

North Korea says it has approval to use its 'cutting edge' nuclear weapons against America in a 'merciless' attack hours after U.S. warns of 'clear and present danger'. Daily Mail. 2013. április 3. Forrás: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2303227/North-Korea-nuclear-weapons-attack-US-approved-Kim-Jong-Un-Chuck-Hagel-warns-clear-present-danger.html> Letöltés ideje: 2013. április 26.

Panama: North Korea ship to Cuba 'broke arms embargo'. BBC 2013. augusztus 29. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-23873277> Letöltés ideje: 2013. október 15.

Proliferation Security Initiative: Statement of Interdiction Principles. The White House, Office of the Press Secretary Washington, DC September 4, 2003 Forrás: <http://www.state.gov/t/isn/c27726.htm> Letöltés ideje: 2013. október 15.

Rövid koreai történelem. 2012. május 6. September in Seoul, Wordpress Forrás: <http://septemberinseoul.wordpress.com/2012/05/06/rovid-koreai-tortenelem/> Letöltés ideje: 2013. május 3.

Second Korean War Is Unavoidable: DPRK FM Spokesman. Korean Central News Agency. 2013. március 7. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május 16.

South Korea Balance of Trade. Trading Economics 2013. szeptemberi adatok. Forrás: <http://www.tradingeconomics.com/south-korea/balance-of-trade> Letöltés ideje: 2013. október 2.

Spokesman for Supreme Command of KPA Clarifies Important Measures to Be Taken by It. Korean Central News Agency. 2013. március 5. Forrás: <http://www.kcna.co.jp/index-e.htm> Letöltés ideje: 2013. május 16.

Timeline: the Diaoyu-Senkaku Islands dispute. South China Morning Post. 2012. szeptember 17. Forrás: <http://www.scmp.com/news/china/article/1039204/timeline-diaoyu-senkaku-islands-dispute> Letöltés ideje: 2013. november 4.

Treaty of Peace with Japan. *United Nations Treaty Series* 1952 (reg. no. 1832), vol. 136, pp. 45 - 164. Forrás: <http://www.taiwandocuments.org/sanfrancisco01.htm> Letöltés ideje: 2013. október 3.

United States Japan Economic Harmonization Initiative. Forrás: http://www.ustr.gov/webfm_send/2578 Letöltés ideje: 2013. október 5.

US and Japan begin military drills amid China tension. BBC. 2012. november 5. Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-20202357> Letöltés ideje: 2013. november 5.

U.S. deploys stealth fighter jets to South Korea. CNN. 2013. április 1. Forrás: <http://edition.cnn.com/2013/03/31/world/asia/us-korea-f-22s/index.html> Letöltés ideje: 2013. május. 16.

U.S. - Korea Free Trade Agreement. Office of The United States Trade Representative. Forrás: <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta> Letöltés ideje: 2013. október 1.

USPACOM Facts. United States Pacific Command. Forrás: <http://www.pacom.mil/about-uspacom/facts.shtml> Letöltés ideje: 2013. október 7.

US Military Exercises. Federation of American Scientists Military Analysis Network. Forrás: <http://www.fas.org/man/dod-101/ex/> Letöltés ideje 2013. október 5.

U.S.-Japan Economic Harmonization Initiative. Office of The United States Trade Representative. Forrás: <http://www.ustr.gov/countries-regions/japan-korea-apec/japan> Letöltés ideje: 2013. október 5.

U.S.-Japan Trade Facts. Office of The United States Trade Representative. Forrás: <http://www.ustr.gov/countries-regions/japan-korea-apec/japan> Letöltés ideje: 2013. október 5.

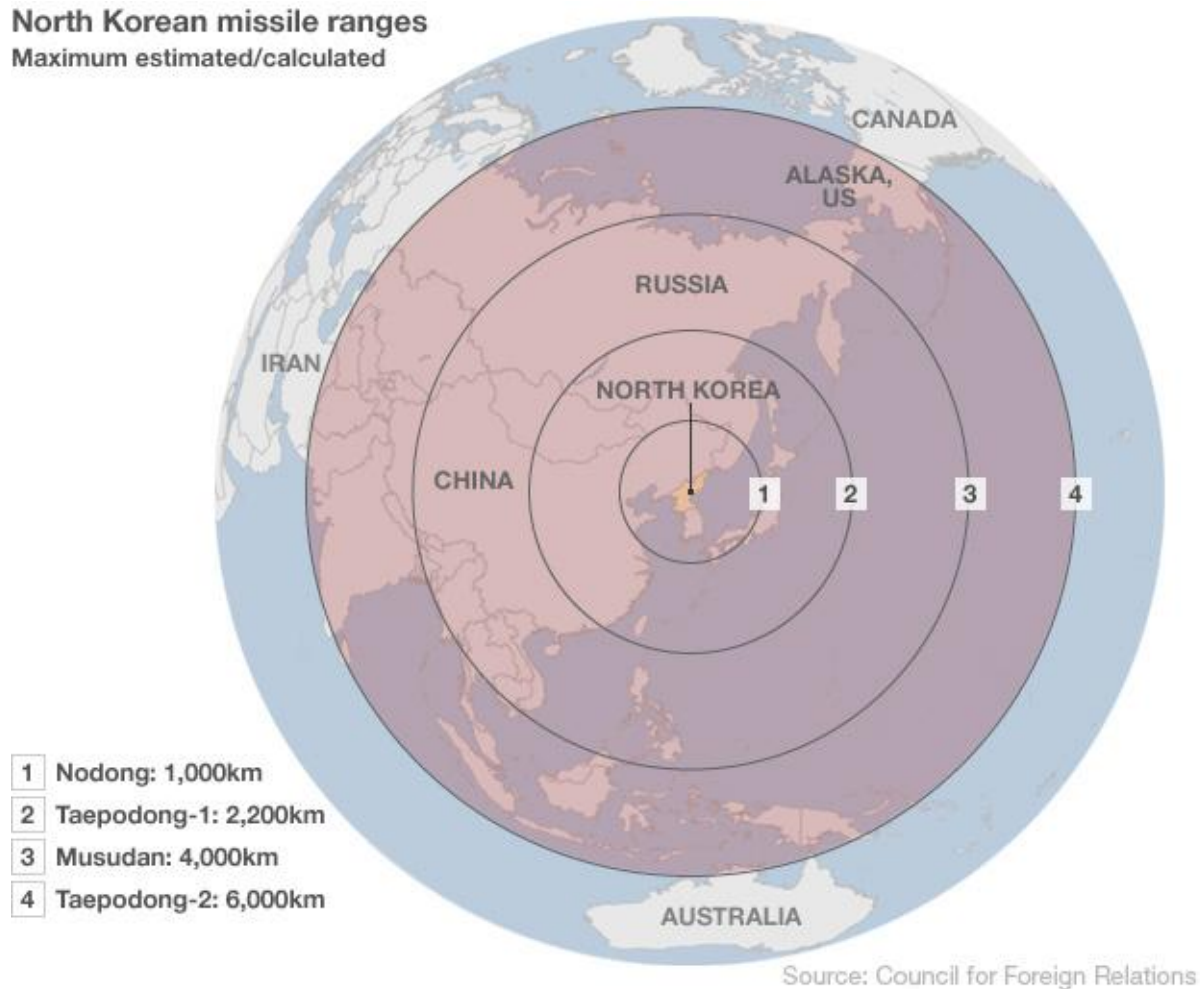
Xi Jinping: China's 'princeling' new leader. Hindustan Times. 2012. november 15. Forrás: <http://www.hindustantimes.com/world-news/China/Xi-Jinping-China-s-princeling-new-leader/Article1-959519.aspx> Letöltés ideje: 2013. október 31.

Mellékletek

1. melléklet.

North Korean missile ranges

Maximum estimated/calculated

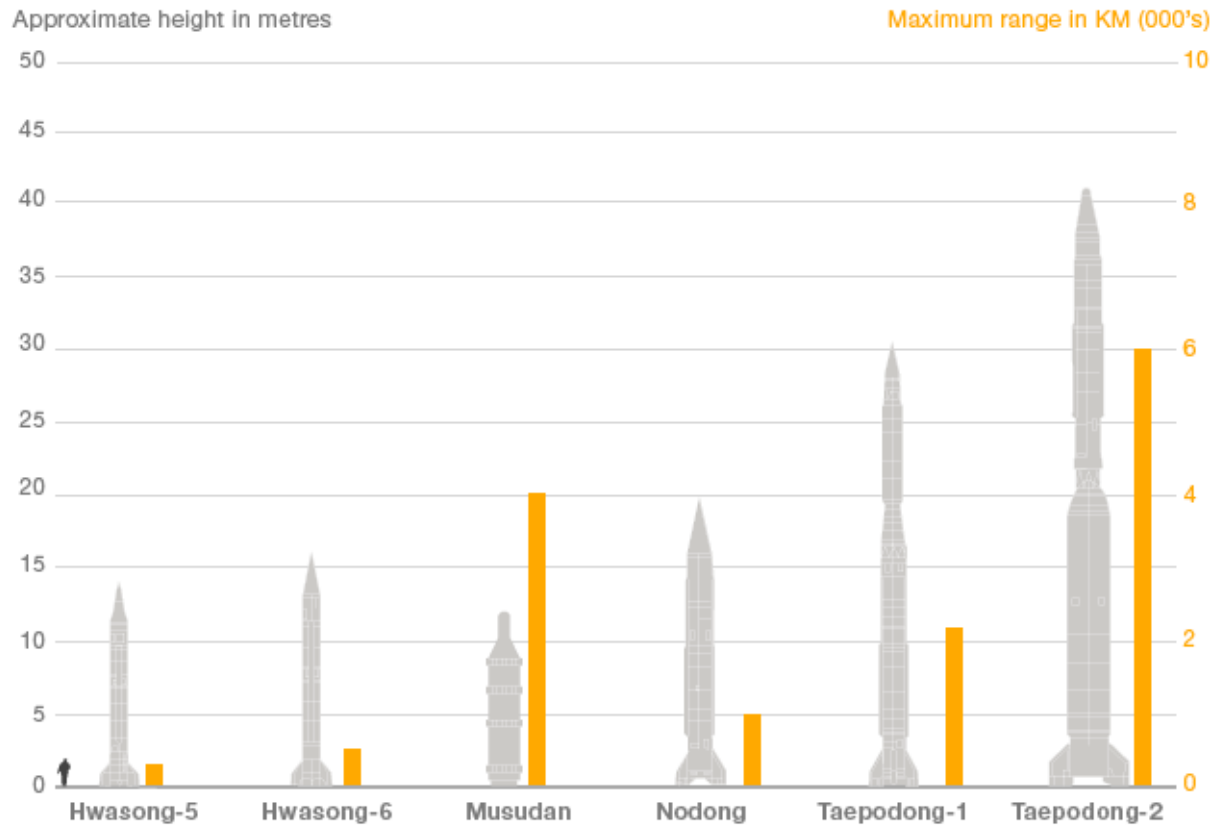

Az adatok becsült adatok. A „Musudan” rakétát még nem tesztelték.

Forrás: North Korea's missile program. BBC Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17399847> Letöltés ideje: 2013. április 26.

2. melléklet:

Key North Korean missiles

SOURCE: Center for Nonproliferation Studies, Federation of American Scientists
Global Security, US Congressional report, International Institute for Strategic Studies

Az adatok becsült adatok. A „Musudan” rakétát még nem tesztelték.

Forrás: North Korea's missile program. BBC Forrás: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-17399847> Letöltés ideje: 2013. április 26.

3. melléklet:

CNS Technical Assessments of North Korean Ballistic Missile Capabilities

	Range (km)	Payload (kg)	Warhead	CEP* (meters)	Launcher /Fuel	Likely Targets	Status
KN-02 (modified SS-21 Scarab)	100-120	250	conventional	250-300	mobile, solid fuel	tactical targets in South Korea	testing
Hwasŏng-5 (Scud-B)	300	987-989	conventional; possible nuclear, biological, or chemical	800- 1,000	mobile, liquid fuel	South Korea	deployed exported
Hwasŏng-6 (Scud-C)	500 (calculated)	770	conventional; possible nuclear, biological, or chemical	2,000	mobile, liquid fuel	South Korea	deployed exported
Scud-D	700 (calculated)	500	conventional; no information on other types	unknown	mobile, liquid fuel	South Korea	deployed exported
Nodong	1,000 (calculated)	700	conventional; possible nuclear, biological, or chemical	2,000- 4,000	mobile, liquid fuel	Japan	deployed exported
Taepodong-X (R-27/SS-N-6)	2,500-4,000 (estimated)	unknown	conventional; possible nuclear, biological, or chemical	1,000- 2,000	mobile, liquid fuel	Japan, Okinawa, Guam,	deployed? exported?
Paektusan-1 (Taepodong-1; two-stages)	2,200 (calculated)	unknown	conventional; possible nuclear, biological, or chemical	unknown	fixed, liquid fuel	Japan, Okinawa, Guam,	testing deployed? exported?
Taepodong-2	5,000-6,000?	unknown	conventional; possible nuclear, biological, or chemical	unknown	fixed, liquid fuel	United States	R&D prototype testing

* CEP = circular error probable. CEPs for Hwasŏng-5 (Scud-B) and Hwasŏng-6 (Scud-C) are based on flight-test data. CEPs for other missiles are estimates with less reliability.

CNS special report on North Korea's ballistic missile capabilities. 2006. március 22. Forrás:

<http://cns.miis.edu/stories/pdfs/060321.pdf> Letöltés ideje: 2013. május 3.